

Övervakning av beståndsväxlingar hos tropikflyttande småfåglar 2014

Titel: Övervakning av beståndsväxlingar hos tropikflyt-
tande småfåglar 2014

Utgiven av: Länsstyrelsen Skåne

Författare: Lennart Karlsson, Falsterbo fågelstation

Beställning: Länsstyrelsen Skåne
Miljöavdelningen
205 15 Malmö
Telefon 010-224 10 00

Copyright: Länsstyrelsen Skåne

Diarienummer: 502-7592-2014

ISBN: 978-91-87423-95-6

Rapportnummer: 2015:8

Layout: Länsstyrelsen Skåne

Tryckeri, upplaga: Länsstyrelsen Skåne, 30 ex

Tryckår: 2015

Omslagsbild: Ung härmsångare, augusti 2014. Foto: P-G
Bentz/Sturnus

Förord

Genom standardiserad fångst och ringmärkning av småfåglar vid Falsterbo Fågelstation har beståndsväxlingar kunnat följas sedan 1980. Denna rapport redovisar antalet ringmärkta fåglar för 24 arter för 2014 och sätter in dessa i den långsiktiga övervakningen av fågelarternas beståndsväxlingar. Långa mätserier gör att vi kan följa förändringar i fåglarnas antal i en tid då vårt landskap kraftigt förändrats. Förändringar i markanvändning och klimat, förstörelse av biotoper, miljögifter etc påverkar vår fågelfauna. Inventeringar som denna utgör ett viktigt underlag för att kunna bedöma om vi når miljömålet *Ett rikt växt- och djurliv*.

Data för 24 arter redovisas och av dem är endast två, svart-hätta och törnsångare, statistiskt säkerställda som ökande under perioden 1980–2013. Elva arter visar ingen statistisk säker förändring åt någotdera hållet, medan elva arter har signifikanta negativa trender. Bland dessa är ladusvala, näktergal, stenskvätta, trädgårdssångare, lövsångare och svartvit flugsnappare. Ett tydligt mönster med kraftig nedgång kring 1990 kan ses.

Under de senaste 18 åren visar ingen art fortsatt signifikant minskning. Flertalet kurvor planar ut och i enstaka fall kan till och med signifikanta ökningar ses bland annat för härmsångare, törnsångare och grönsångare.

Övervakningen har bekostats med medel från Naturvårdsverket för regional miljöövervakning. Författaren ansvarar själv för rapportens innehåll. Rapporten är en del i den regionala miljöövervakningen med syfte att mäta tillståndet i miljön.

Malmö januari 2015, Jeanette Schlaucher, chef för miljöstrategiska enheten och Kristian Nilsson samordnare för den regionala miljöövervakningen.

Innehållsförteckning

FÖRORD	3
SAMMANFATTNING	5
INLEDNING	6
METODIK OCH MATERIAL	6
RESULTAT	9
Ringmärkning under hösten 2014	9
Långsiktiga trender	10
Kvantitativa förändringar	11
DISKUSSION	13
ARTVIS GENOMGÅNG	16
GÖKTYTA <i>Jynx torquilla</i>	16
BACKSVALA <i>Riparia riparia</i> FL	17
LADUSVALA <i>Hirundo rustica</i> FL	18
TRÄDPIPLÄRKA <i>Anthus trivialis</i>	19
GULÄRLA <i>Motacilla flava</i> FL	20
NÄKTERGAL <i>Luscinia luscinia</i>	21
RÖDSTJÄRT <i>Phoenicurus phoenicurus</i>	22
BUSKSKVÄTTA <i>Saxicola rubetra</i> FL	23
STENSKVÄTTA <i>Oenanthe oenanthe</i>	24
GRÄSHOPPSÅNGARE <i>Locustella naevia</i> FL	25
SÄVSÅNGARE <i>Acrocephalus schoenobaenus</i> FL	26
KÄRRSÅNGARE <i>Acrocephalus palustris</i> FL	27
RÖRSÅNGARE <i>Acrocephalus scirpaceus</i> FL	28
HÄRMSÅNGARE <i>Hippolais icterina</i>	29
ÄRTSÅNGARE <i>Sylvia curruca</i>	30
TÖRNSÅNGARE <i>Sylvia communis</i>	31
TRÄDGÅRDSSÅNGARE <i>Sylvia borin</i>	32
SVARTHÄTTA <i>Sylvia atricapilla</i>	33
GRÖNSÅNGARE <i>Phylloscopus sibilatrix</i>	34
LÖVSÅNGARE <i>Phylloscopus trochilus</i>	35
GRÅ FLUGSNAPPARE <i>Muscicapa striata</i>	36
MINDRE FLUGSNAPPARE <i>Ficedula parva</i>	37
SVARTVIT FLUGSNAPPARE <i>Ficedula hypoleuca</i>	38
TÖRNSKATA <i>Lanius collurio</i>	39
TACK	40
REFERENSER	40
Webreferenser:	41
APPENDIX	42

Sammanfattning

Genom standardiserad fångst och ringmärkning av småfåglar vid Falsterbo Fågelstation har beståndsväxlingar kunnat följas sedan 1980. Denna rapport redovisar ringmärkningssiffror för 2014 och sätter in dem i den långsiktiga övervakningen av fågelarternas beståndsvängningar. Rapporten fokuserar på småfåglar som övervintrar i tropikerna, då det har visat sig att många av dem har minskat kraftigt.

Data för 24 arter redovisas och av dem är endast två (svarthätta och törnsångare) statistiskt säkerställda som ökande under perioden 1980–2014. Elva arter visar ingen statistiskt säker förändring åt någotdera hållet, medan elva arter har signifikanta negativa trender. Bland dessa är ladusvala, näktergal, stenskvätta, trädgårdssångare, lövsångare och svartvit flugsnappare. Ett tydligt mönster med kraftig nedgång kring 1990 kan ses.

Ser man till trenderna för de senaste 18 åren visar ingen art signifikant minskning. Flertalet kurvor planar ut och i för fem arter ses signifikanta ökningar ses (backsvala, gräshoppsångare, härmsångare, törnsångare och grönsångare), dock på en låg nivå ($p < 0,05$).

Antalet ringmärkta fåglar under hösten 2014 låg överlag under 30-årsmedelvärdet (1980–2009) för respektive art. För några arter noterades en ovanligt hög andel äldre fåglar och tidigare bortflyttning. Sannolikt var häckningsutfallet under 2014 mindre gott, åtminstone i de norra delarna av Sverige, där det var extremt låga junitemperaturer i år.

Man beräknar att den europeiska fågelfaunan har blivit 421 miljoner individer fattigare sedan 1980. Det är främst små och vanliga arter som har minskat. Detta får inte samma uppmärksamhet i naturvårdsarbetet som sällsynta arter får. Att vanliga arter minskar kan dock innebära mycket större konsekvenser för ekosystemen. För att verkligen värna om biologisk mångfald krävs alltså åtgärder för att övervaka och skydda både ovanliga och vanliga arter. Det gör man bäst genom att skydda biotoper.

Inledning

Ringmärkning av fåglar är en allmänt spridd och använd metod inom ornitologisk forskning sedan mer än 100 år tillbaka. Väldigt mycket av den kunskap, som idag finns angående fåglars flyttning, häcknings- och övervintringsområden, har erhållits genom återfynd av ringmärkta fåglar.

Under 1900-talets sista decennier fick ringmärkningen ett nytt användningsområde, då även själva antalen av ringmärkta fåglar blev intressanta. Med växande miljömedvetenhet kom också behovet av goda indikatorer på tillståndet i naturen. Fåglar är sådana indikatorer, inte minst därför att de är relativt lätta att se och att räkna jämfört med många andra djurgrupper. De har också en relativt hög ämnesomsättning jämfört med andra djur av motsvarande storlek, vilket gör att de reagerar snabbt på miljöförändringar. Förändringar i fågelbestånden blev därför snabbt ett användbart instrument i miljöövervakningen.

Flera metoder används för att mäta svängningar i fågelbestånden. Att inventera häckande fåglar är fördelaktigt ur flera synvinklar. Man räknar fåglarna i deras häckningsmiljöer och såväl stann- som flyttfåglar registreras. En nackdel är måhända, att i ett så stort land som Sverige, krävs det många inventerare för att täcka en representativ areal och att man (tyvärr) i hög grad måste förlita sig på ideella insatser. Vissa artgrupper, t.ex. rovfåglar, är dessutom svåra att inventera pga. sina stora revir, vilka dessutom ofta är glest utspridda.

Här kommer fågelstationernas räkning och ringmärkning av flyttfåglar in som ett värdefullt komplement. Med standardiserade metoder kan man från en enda observationspunkt faktiskt få en mycket god bild av den långsiktiga beståndsutvecklingen för de flesta flyttfågelarter. Tenderna kan tolkas som ett genomsnitt av utvecklingen inom respektive arts fennoskandiska utbredningsområde. Man vet inte exakt varifrån fåglarna kommer men återfynd av ringmärkta fåglar kan indikera de huvudsakliga rekryteringsområdena. Genomförandet av standardiserade program vid fågelstationer kräver också en åtskilligt mindre personalstyrka än storskaliga inventeringar och blir därigenom relativt billigt.

De resultat, som redovisas i denna rapport, är en del i den totala ringmärkningsverksamheten vid Falsterbo Fågelstation, vilken har bedrivits i standardiserad form sedan 1980. Rapporten fokuserar på de småfågelarter som (i huvudsak) övervintrar söder om Sahara. Anledningarna till att just dessa arter valdes är flera, t.ex. att en majoritet av dem har visat klara negativa trender, särskilt under tiden fram till sekelskiftet (Karlsson m.fl. 2002). De arter som ingår representerar många olika naturtyper såväl i häcknings- som övervintringsområden. Programmet ger alltså betydande information om den biologiska mångfalden inom en stor organismgrupp och utgör ett betydande underlag för både nationell och regional uppföljning av miljömålet *Ett rikt växt- och djurliv*. Tropikflyttarna häckar i många olika typer av biotoper, vilket innebär att det även går att se trender för miljö kvalitetsmål som rör skog, våtmarker och det öppna odlingslandskapet, både nationellt och regionalt.

Metodik och material

Ringmärkning har bedrivits vid Falsterbo Fågelstation i över 60 år. År 1980 standardiserades verksamheten enligt de riktlinjer som anges i Tabell 1 och som i stora drag följer de ursprungliga direktiven (Roos & Karlsson 1981).

Graden av standardisering har baserats på lokala förhållanden, hänsyn till fåglarna och egen mångårig erfarenhet. Den är dock helt tillräcklig för att få ett jämförbart material från år till år

och därmed kan siffrorna spegla variationer i antal hos de fågelpopulationer, som flyttar förbi Falsterbo. Olika faktorer som påverkar resultaten såsom väder, fångstplatsens (och omgivningens) beskaffenhet, fåglarnas ursprungsområden, stickprovets storlek m.m. har diskuterats av Karlsson m.fl. (2002).

Fångst bedrivs på två lokaler; dels i Fyrträdgården, en ca 100x100 m stor dunge som omger Falsterbo fyr (inkl. några enstaka buskage alldeles utanför) och dels i vassarna i Södra Flommen, en knapp kilometer norr om Fyren. De närmaste omgivningarna är öppet landskap (golfbana) vid båda platserna.

Tabell 1. De standardiserade ringmärkningssäsongerna, som har tillämpats vid Falsterbo sedan 1980. De dagliga passen börjar i gryningen, dock alltid på hel- eller halvtimme.

Lokal	Startdatum	Slutdatum	Dagar	Daglig tid (från gryningen)	Nät max. antal och storlek
Fyren (vår)	21 mars	10 juni	82	Min. 4 tim.	21 st. 9x2,7m
Fyren (höst)	21 juli	10 nov	113	Min. 6 tim.	21 st. 9x2,7m
Flommen	21 juli	30 sep	72	Min. 6 tim.	20 st. 9x2,1m

Vid Fyren pågår verksamheten både på våren och på hösten, medan den endast bedrivs under första hälften av hösten vid Flommen. Användningen av två olika biotoper betyder att fler arter kan inkluderas i programmet. Vid Fyren har samma nätplatser använts under alla år medan några har flyttats vid Flommen, beroende på vassens utbredning. Alla nät vid Flommen placeras dock alltid i vass. Som fångstredskap används enbart japanska slöjnet med 16 mm maskstorlek. Inga mp3-spelare eller annat, som kan locka fåglarna till näten, får användas.

Beroende på väderleken varierar antalet dagligen använda nät. Som mest används 21 nät vid Fyren och 20 vid Flommen. Fångst bedrivs varje dag undantaget dagar med kraftigt regn eller hård vind. Av hänsyn till fåglarna måste fångsten ställas in vid sådana tillfällen men det påverkar knappast resultatet, eftersom få fåglar flyttar i dåligt väder.

Näten sätts upp före gryningen och kontrolleras därefter en gång i halvtimmen. Vid den efterföljande ringmärkningen antecknas datum, klockslag (timme), ringnummer, art och ålder (årsunge, fjolåring eller äldre). Om möjligt könsbestäms fåglarna också och i mån av tid eller särskilt intresse insamlas biometriska data och/eller ruggningsuppgifter. Oavsett antal fåglar pågår den dagliga fångsten minst fyra (vår) eller sex timmar (höst). Under dagar med god fågel-tillgång fortsätter verksamheten tills färre än tio fåglar per timme fångas. Efter avslutad fångst tas näten bort från stängerna.

I denna redovisning ingår data för fåglar ringmärkta vid Fyren under höstsäsongen samt för typiska vassfåglar från Flommen. Siffrorna anger antalet nymärkta fåglar. Kontroller av redan ringmärkta fåglar är inte inräknade, eftersom de är så oerhört få i förhållande till antalet nymärkta.

Urvalet av arter är, enligt riktlinjerna för projektet, begränsat till långflyttande småfåglar, ibland kallade för "tropikflyttare". Totalt ingår 24 arter men några av dem är så fåtaliga, att den statistiska analysen försvagas. De flesta är typiska nattsträckare men undantag finns, t.ex. svalor och ärlor. Gemensamt för alla är, att deras huvudsakliga övervintringsområden ligger söder om Sahara. Rekryteringsområdena (där fåglarna häckar) varierar beroende på arternas specifika utbredning i Fennoskandien. Återfynd under häckningstid pekar dock på att vid Falsterbo passerar

huvudsakligen sydvästkandinaviska fåglar (Fransson & Hall-Karlsson. 2008, Roos 1984, falsterbofagelstation.se), medan t.ex. Ottenby på Öland i högre grad berörs av fåglar från norra Skandinavien, Finland och nordvästra Ryssland (Fransson & Hall-Karlsson. 2008, Liljefors m.fl. 1985, sofnet.org/ottenby/).

Statistiska tester av trender har gjorts med hjälp av Spearman's rangkorrelation. Detta test visar kontinuiteten hos en trend men tar ingen hänsyn till den kvantitativa förändringen. För att visa denna, jämförs i stället medelvärdena från de första 17 åren (1980–1996) med de 18 senaste (1997–2014). Som fast jämförelsetal för hela perioden används fr.o.m. 2010 medelvärdet 1980–2009 (30 år).

Resultat

Ringmärkning under hösten 2014

Totalt ringmärktes 3 131 exemplar av de 24 arter av tropikflyttare som ingår i undersökningen under hösten 2014, bara drygt 100 fler än 2013. Det är den åttonde lägsta totalsumman i den nu 35 år långa serien och utgör endast 60 % av långtidsmedelvärdet. Detta beror förstås i hög grad på att de talrikaste arterna (säv-, rör- och lövsångare) var fåtaliga.

Artvisa säsongssummor 2014, långtidsmedelvärden 1980–2009 samt medelvärden för perioden 1997–2013 redovisas i Tabell 2. Bland arter med mer än ensiffrigt medelvärde ligger fem (gulärla, kärrsångare, törnsångare, svarthätta och grönsångare) över långtidsmedelvärdet, fyra (backsvala, rödstjärt, härmsångare och ärtsångare) ligger lika med och tio ligger under.

Tabell 2. Antal ringmärkta fåglar för 24 utvalda arter av tropikflyttare vid Falsterbo hösten 2014, i förhållande till det fasta jämförelsetalet (30-årsmedelvärdet 1980–2009) och medelvärdena under den sista hälften av perioden (1997–2013). FL efter artnamnet betyder att fåglarna är infångade och ringmärkta vid Flommen, övriga vid Fyren.

Art	Summa 2014	Medelv. 1980–2009	Medelv. 1997–2013
Göktyta <i>Jynx torquilla</i>	0	2	2
Backsvala <i>Riparia riparia</i> FL	42	43	16
Ladusvala <i>Hirundo rustica</i> FL	89	140	86
Trädpiplärka <i>Anthus trivialis</i>	65	125	91
Gulärla <i>Motacilla flava</i> FL	61	48	46
Näktergal <i>Luscinia luscinia</i>	3	5	4
Rödstjärt <i>Phoenicurus phoenicurus</i>	178	182	170
Buskskvätta <i>Saxicola rubetra</i> FL	22	51	39
Stenskvätta <i>Oenanthe oenanthe</i>	2	9	3
Gräshoppsångare <i>Locustella naevia</i> FL	5	4	4
Sävsångare <i>Acrocephalus schoenobaenus</i> FL	323	588	538
Kärrsångare <i>Acrocephalus palustris</i> FL	118	92	87
Rörsångare <i>Acrocephalus scirpaceus</i> FL	1121	1940	1567
Härmsångare <i>Hippolais icterina</i>	44	40	37
Ärtsångare <i>Sylvia curruca</i>	73	75	78
Törnsångare <i>Sylvia communis</i>	65	40	55
Trädgårdssångare <i>Sylvia borin</i>	133	173	127
Svarthätta <i>Sylvia atricapilla</i>	211	110	148
Grönsångare <i>Phylloscopus sibilatrix</i>	40	21	23
Lövsångare <i>Phylloscopus trochilus</i>	425	1111	750
Grå flugsnappare <i>Muscicapa striata</i>	53	62	53
Mindre flugsnappare <i>Ficedula parva</i>	14	6	8
Svartvit flugsnappare <i>Ficedula hypoleuca</i>	36	112	78
Törnskata <i>Lanius collurio</i>	8	17	10
Summa	3131	4995	4017

Motsvarande jämförelse med medelvärdena för tiden 1997–2013, ger en något annorlunda fördelning, eftersom medelvärdena i allmänhet är lägre. Sålunda ligger sju arter över, fem ligger ungefär lika med och sex ligger under. De arter som ligger över i bägge fallen är gulärta, kärrsångare, törnsångare, svarthätta och grönsångare. Under bägge medelvärdena hittar vi trädpip-lärka, buskskvätta, sävsångare, rörsångare, lövsångare, svartvit flugsnappare och törnskata.

Av dessa arter märktes under hösten 2014 endast 22 buskskvättor (det 4:e lägsta antalet i serien), 323 sävsångare (4:e lägsta), 1 121 rörsångare (5:e lägsta), 425 lövsångare (3:e lägsta) och 43 svartvita flugsnappare (3:e lägsta). Bland arterna med summor över medelvärdena ringmärktes 65 törnsångare (8:e högsta i serien), 211 svarthättor (4:e högsta) och 40 grönsångare (4:e högsta).

Den högsta dagssumman vid Fyren, under den del av säsongen då fångsten så gott som enbart består av tropikflyttare (juli–aug), uppnåddes 22 augusti, då 118 fåglar märktes. Vid Flommen förekom sex dagar med tresiffriga dagssummor under samma tid. Som mest ringmärktes 170 ex 13 augusti.

Långsiktiga trender

De långsiktiga trenderna (Tabell 3), som visar beståndsutvecklingen, skiljer sig inte mycket från dem som redovisades i fjolårets rapport. Detta är förväntat i en så pass lång serie som den föreliggande (35 år). Samma två arter (svarthätta och törnsångare) har signifikant ökande trend för hela perioden. Fortsatta negativa trender ses hos elva arter, alltså lika många som i fjol. Tre av dem (stenskvätta, rörsångare och törnskata) ligger på högsta signifikansnivå ($p < 0,001$). Rörsångaren är ny i denna grupp och det är egentligen den enda förändringen i 35-årsserien. De övriga är oförändrade.

För att tydliggöra de mönster som finns, har vi delat upp serien i två perioder: 1980–1996 (period 1, 17 år) respektive 1997–2014 (period 2, 18 år) och jämför dem tillsammans med 35-årstrenderna (Tabell 3). Jämförelsen mellan period 1 och 35-årstrenderna visar att antalet arter med negativa trender under tiden 1980–96 uppgick till 14 st. varav sju var på högsta signifikansnivå ($p < 0,001$). Detta kan jämföras med elva arter varav två med högsta signifikansnivå sett över hela perioden. Fyra arter (göktyta, rödstjärt, härmsångare och grå flugsnappare), som var signifikant minskande under period 1, är inte längre signifikanta och även i övrigt har signifikansnivåerna i allmänhet sjunkit. En art som inte minskade under period 1 var rörsångaren, som nu har en signifikant nedgång. Törnsångaren har numera en positiv trend och svarthättan har förstärkt sin signifikanta ökning i 35-årsserien.

Jämför vi i stället med de senaste 18-åren (period 2) finns det i denna nu fem arter (backsvala, gräshoppsångare, härmsångare, törnsångare och grönsångare) med signifikanta trender och alla är ökande. Alla utom härmsångaren ligger dock på lägsta signifikansnivå ($p < 0,05$). Resultaten bör alltså tolkas med försiktighet, särskilt för backsvala och gräshoppsångare (se artredovisningarna). Den i långtidstrenden klart ökande svarthättan har däremot ingen signifikant trend under period 2.

Jämförelsen mellan de båda perioderna visar således att under den första skedde drastiska nedgångar medan den senare visar en helt annan bild, där inte en enda av de aktuella arterna minskar. Att nästan hälften av arterna ändå minskar långsiktigt hänger samman med att antalet fåglar inte är lika stort i period 2 som i början av period 1. Se även ”Kvantitativa förändringar” nedan.

Vi kan inte generellt knyta trenderna till någon speciell häckningsbiotop mer än i enstaka fall, som t.ex. backsvala, en art med mycket speciella krav på boplatser i sand- och jordbrinkar (se artredovisningarna).

Tabell 3. Korrelation (Spearman's Rangkorrelation, Rs) mellan säsongssumma och år, hos 24 arter tropikflyttare 1980–2014. Som jämförelse visas resultaten av samma test under den första resp. sista hälften av perioden (17 resp. 18 år). FL efter artnamnet betyder att fåglarna är infångade och ringmärkta vid Flommen, övriga vid Fyren.

Signifikansnivåer:

35 år: $R_s > 0,335$, $p < 0,05^*$; $R_s > 0,433$, $p < 0,01^{**}$; $R_s > 0,539$, $p < 0,001^{***}$.

17 år: $R_s > 0,485$, $p < 0,05^*$; $R_s > 0,615$, $p < 0,01^{**}$; $R_s > 0,748$, $p < 0,001^{***}$.

18 år: $R_s > 0,472$, $p < 0,05^*$; $R_s > 0,600$, $p < 0,01^{**}$; $R_s > 0,728$, $p < 0,001^{***}$.

	1980–2014		1980–1996		1997–2014	
	Rs	p	Rs	p	Rs	p
Göktyta <i>Jynx torquilla</i>	–0,198	n.s.	–0,848	***	+0,195	n.s.
Backsvala <i>Riparia riparia</i> FL	–0,473	**	–0,544	**	+0,486	*
Ladusvala <i>Hirundo rustica</i> FL	–0,512	**	–0,662	**	+0,212	n.s.
Trädpiplärka <i>Anthus trivialis</i>	–0,338	*	–0,673	**	+0,265	n.s.
Gulärla <i>Motacilla flava</i> FL	–0,143	n.s.	–0,276	n.s.	+0,335	n.s.
Näktergal <i>Luscinia luscinia</i>	–0,421	*	–0,611	*	+0,332	n.s.
Rödstjärt <i>Phoenicurus phoenicurus</i>	–0,099	n.s.	–0,620	**	–0,020	n.s.
Buskskvätta <i>Saxicola rubetra</i> FL	–0,391	*	–0,777	***	+0,168	n.s.
Stenskvätta <i>Oenanthe oenanthe</i>	–0,756	***	–0,930	***	–0,300	n.s.
Gräshoppsångare <i>Locustella naevia</i> FL	+0,155	n.s.	+0,125	n.s.	+0,594	*
Sävsångare <i>Acrocephalus schoenobaenus</i> FL	–0,194	n.s.	+0,245	n.s.	–0,302	n.s.
Kärsångare <i>Acrocephalus palustris</i> FL	–0,109	n.s.	–0,164	n.s.	+0,145	n.s.
Rörsångare <i>Acrocephalus scirpaceus</i> FL	–0,553	***	–0,086	n.s.	–0,437	n.s.
Härmsångare <i>Hippolais icterina</i>	–0,072	n.s.	–0,757	***	+0,601	**
Ärtsångare <i>Sylvia curruca</i>	+0,011	n.s.	–0,353	n.s.	+0,185	n.s.
Törnsångare <i>Sylvia communis</i>	+0,395	*	–0,120	n.s.	+0,519	*
Trädgårdssångare <i>Sylvia borin</i>	–0,390	*	–0,502	*	+0,181	n.s.
Svarthätta <i>Sylvia atricapilla</i>	+0,609	***	+0,696	**	+0,323	n.s.
Grönsångare <i>Phylloscopus sibilatrix</i>	+0,049	n.s.	–0,303	n.s.	+0,491	*
Lövsångare <i>Phylloscopus trochilus</i>	–0,512	**	–0,767	***	–0,073	n.s.
Grå flugsnappare <i>Muscicapa striata</i>	–0,221	n.s.	–0,611	*	+0,337	n.s.
Mindre flugsnappare <i>Ficedula parva</i>	+0,119	n.s.	–0,294	n.s.	+0,405	n.s.
Svartvit flugsnappare <i>Ficedula hypoleuca</i>	–0,501	**	–0,799	***	–0,131	n.s.
Törnskata <i>Lanius collurio</i>	–0,604	***	–0,797	***	–0,060	n.s.
<i>Antal arter med signifikanta positiva trender</i>	2		1		5	
<i>Antal arter med icke-signifikanta trender</i>	11		9		19	
<i>Antal arter med signifikanta negativa trender</i>	11		14		0	

Kvantitativa förändringar

De kvantitativa förändringarna (Tabell 4) är mycket stora hos många arter. Vi har på samma sätt som ovan jämfört de första 17 (period 1) och de senaste 18 åren (period 2) med varandra beträffande antalet ringmärkta fåglar. I genomsnitt har 30 % färre tropikflyttare per år ringmärkts

under 1997–2014 jämfört med 1980–1996 (jfr. Tabell 4). För elva arter är den procentuella skillnaden mer än 30 % lägre under period 2, bl.a. för stenskvätta (77 % lägre), ladusvala (53 %), lövsångare (47 %), svartvit flugsnappare (43 %), trädgårdssångare (41 %) och buskskvätta (37 %). Åt andra hållet har svarthättan 61 % högre medelvärde under period 2 och törnsångaren 49 %.

Tabell 4. Medeltalet ringmärkta fåglar per höst under perioderna 1980–96 resp. 1997–2014. För att avgöra om de kvantitativa skillnaderna mellan tidsperioderna är statistiskt säkra, testades säsongssummorna från de olika tidsperioderna med tvåsidigt t-test för olika varianser. FL efter artnamnet betyder att fåglarna är infångade och ringmärkta vid Flommen, övriga vid Fyren.
Signifikansnivåer: * = $p < 0,05$, ** = $p < 0,01$, *** = $p < 0,001$.

Art	Mv 1980–96	Mv 1997–2014	t	sign
Göktyta <i>Jynx torquilla</i>	3	2	0,232	n.s.
Backsvala <i>Riparia riparia</i> FL	66	16	0,036	*
Ladusvala <i>Hirundo rustica</i> FL	183	86	0,024	*
Trädpiplärka <i>Anthus trivialis</i>	150	91	0,044	*
Gulärta <i>Motacilla flava</i> FL	52	46	0,399	n.s.
Näktergal <i>Luscinia luscinia</i>	7	4	0,017	*
Rödstjört <i>Phoenicurus phoenicurus</i>	200	170	0,423	n.s.
Buskskvätta <i>Saxicola rubetra</i> FL	62	39	0,058	n.s.
Stenskvätta <i>Oenanthe oenanthe</i>	13	3	0,003	**
Gräshoppsångare <i>Locustella naevia</i> FL	4	4	0,870	n.s.
Sävsångare <i>Acrocephalus schoenobaenus</i> FL	615	538	0,321	n.s.
Kärrsångare <i>Acrocephalus palustris</i> FL	99	87	0,358	n.s.
Rörsångare <i>Acrocephalus scirpaceus</i> FL	2154	1567	0,011	*
Härmsångare <i>Hippolais icterina</i>	47	37	0,376	n.s.
Ärtsångare <i>Sylvia curruca</i>	74	78	0,653	n.s.
Törnsångare <i>Sylvia communis</i>	37	55	0,012	*
Trädgårdssångare <i>Sylvia borin</i>	216	127	0,024	*
Svarthätta <i>Sylvia atricapilla</i>	92	148	0,013	*
Grönsångare <i>Phylloscopus sibilatrix</i>	21	23	0,517	n.s.
Lövsångare <i>Phylloscopus trochilus</i>	1413	750	0,019	*
Grå flugsnappare <i>Muscicapa striata</i>	73	53	0,209	n.s.
Mindre flugsnappare <i>Ficedula parva</i>	6	8	0,280	n.s.
Svartvit flugsnappare <i>Ficedula hypoleuca</i>	136	78	0,034	*
Törnskata <i>Lanius collurio</i>	21	10	0,003	**
Totalt	5743	4017	0,010	*
<i>Antal arter med signifikant positiv skillnad</i>			2	
<i>Antal arter utan signifikant skillnad</i>			12	
<i>Antal arter med signifikant negativ skillnad</i>			10	

Medelvärdena påverkas i vissa fall av extremt höga eller låga säsongssummor. Därför testades också säsongssummorna under de två perioderna mot varandra med ett t-test, som tar

bort effekten av extremt höga eller låga summor och visar om det finns en signifikant kvantitativ skillnad, även om säsongssummorna är låga. Som väntat sammanfaller signifikanserna ofta

med de stora skillnaderna i medeltal. Likaså har arterna med signifikanta långtidstrender (Tabell 3) i regel också signifikanta antalsskillnader. De mest signifikanta antalsskillnaderna finns hos stenskvätta och törnskata, som även har bland de största procentuella skillnaderna i medelvärden och de mest kontinuerliga negativa trenderna.

Den enda förändringen jämfört med fjolåret är, att trädpiplärkan, som i fjol balanserade på gränsvärdet, nu ligger precis under detsamma.

Sammanfattningsvis visar trender och kvantitativa förändringar de stora minskningarna som ägde rum under tiden 1980–1996 hos flera arter, inte har fortsatt under de senaste 18 åren. I ett par fall finns t.o.m. en klar ökning till högre värden än under 1980-talet och andra arter närmar sig 1980-talets nivå. Dessa förändringar är dock ännu bara i några fall statistiskt påvisbara och det finns alltså även arter som fortsatt ligger långt under siffrorna från 1980-talet (se artredovisningarna).

Diskussion

Ovanstående resultat pekar på tydliga förändringar i flera småfågelpopulationer under perioden 1980–2014. I en nyligen publicerad artikel beräknas den europeiska fågelfaunan ha minskat med 421 miljoner individer under perioden 1980–2009 (Inger m.fl. 2014). Generellt var minskningen störst under de första 15 åren, medan en mera stabil (men låg) nivå noterades under den andra hälften. Minskningen var störst bland de vanligaste arterna (83 % av den totala minskningen), särskilt bland små fåglar, medan den var mindre bland de sällsyntare och/eller större. Vår undersökningsperiod innefattar den ovanstående och vi har samma mönster för många av de tropikflyttare som ingår i vårt program.

Liknande resultat har också rapporterats från nationella eller andra övervakningsprojekt såväl i Norden som i Västeuropa (se ebcc.info/index.php?ID=557 Trends of common birds in Europe). Olika miljöfaktorer som klimat- och väderleksförändringar, biotopförändringar orsakade bl.a. av modernt jord- och skogsbruk, miljögifter, förurning m.m. är både tänkbara och påvisade som orsaker till förändringar i fågelfaunan. Samverkan mellan flera faktorer kan dessutom mycket snabbt förvärpa eller förbättra situationen för en given art (se t.ex. Ottvall m.fl. 2008).

Sett i förhållande till hela populationen är naturligtvis antalet ringmärkta fåglar under en säsong ett litet stickprov men även små stickprov kan uppenbarligen vara relevanta! En unik egenskap med ringmärkningsdata är att antalet fåglar är exakt (*inte* uppskattat!) och standardiseringen medför att eventuellt byte av observatör (ringmärkare) får ingen eller liten effekt.

Användbarheten av ringmärkningssiffror från fågelstationer för populationsövervakning har ofta diskuterats (i Sverige bl.a. av Stolt & Österlöf 1975, Hjort & Lindholm 1978, Svensson m.fl. 1986, Stolt 1987 och Karlsson m.fl. 2005). Betydelsen av topografi och väder, åldersfördelning, täckning av flyttningsperiod, rekryteringsområden, olika arters "fångstbenägenhet" och vegetationsförändringar på fångstplatserna har anförts som faktorer, som påverkar resultaten i högre grad än populationsförändringar. Trenderna för tropikflyttare är dock inte något unikt för Falsterbo snarast ett mönster över stora delar av Europa inkl. de Brittiska öarna (Inger m.fl. 2014). En sammanfattning av utvecklingen under de senaste 30 respektive tio åren hos Ottvall m.fl. (2008) visar också stora likheter med de data som finns i vårt material. Även resultaten från häckfågeltaxeringar i Danmark visar hög överensstämmelse med Falsterbomaterialet (Heldbjerg m.fl. 2014).

Vid en studie av nattflyttande fåglar vid Falsterbo med hjälp av en infraröd kamera, fann man en positiv korrelation mellan antalet flyttande fåglar på natten och antalet ringmärkta påföljande morgon (Zehnder & Karlsson 2001). Det är alltså *mycket viktigt att hålla fast vid den standardiserade metoden* och inte frestas att sätta upp extra nät eller t.ex. spela upp läten för att locka fler fåglar eller andra arter till näten. Med en strikt metodik i botten kan man lättare hantera de omvärldsfaktorer, t.ex. väder och vegetationsförändringar, som kan tänkas påverka fångsten. I tidigare publicerade arbeten har sådana faktorer diskuterats (Karlsson m.fl. 2002, 2005) och de tas därför inte upp här.

I fångsten vid kustlokaler som Falsterbo under höstarna är antalet årsungar (1k) över-representat hos de flesta arterna (Alerstam 1978, Ralph 1981, Payevsky 1998). Årsvisa jämförelser av åldersfördelningen blir därför tämligen irrelevanta. Förstagångsflyttarna kan, i brist på de äldres erfarenhet, tänkas tveka mer inför passagen av Östersjön (Ehnbom m.fl. 1993). Fångstsiffrorna skulle därmed kunna tolkas som ett mått på häckningsframgång snarare än på storleken av den häckande populationen (Peach m.fl. 1999). Förvisso har häckningsresultatet under ett enskilt år inflytande på fångstresultatet men det kan snarare ses som en bonus än något negativt.

Antalet ungfåglar är dessutom beroende av antalet häckande par, samtidigt som det påverkar storleken hos den häckande populationen kommande år, särskilt hos små fåglar med en relativt kort livscykel. Att kunna åldersbestämma fåglarna är alltså en stor fördel. Detta gäller även inom andra fågelövervakningsprojekt som bedrivs under hösten, t.ex. sträckräkningarna vid Falsterbo, där åldersbestämning av bl.a. rovfåglar är en viktig del.

Diagrammen i den artvisa redovisningen visar att vissa år, t.ex. 1987, 1991, 2007, 2009 och 2012, har låga siffror för många arter. Dessa år var juni månad extremt kall och nederbördsrik, vilket inte gynnar häckningsframgången. Å andra sidan verkar t.ex. 1988, 2008, 2010 och i viss mån även 2011 ha varit bra häckningsår för många arter.

Första hälften av juni 2014 var varmare i norr och medan det var normal eller lägre temperatur i söder. I andra hälften av juni var temperaturen däremot under normal i nästan hela landet och allra kallast var det i Norrland med dygnsmedeltemperaturer på 8–9 grader under normalvärdet. Medeltemperaturen för månaden som helhet kom att ligga något under den normala, vilket har skett under fem av de senaste tio årens junimånader (smhi.se/klimatdata).

Nederbörden, som under sommaren mest faller som skurar, gör att fördelningen blir ojämn både i tid och rum, men i stort blev mängderna nära de normala för juni. Delar av Dalarna, Småland, Öland och Gotland fick dock mer än normala mängder. I Skåne var det under normal. Det var alltså inget extremt dåligt juniväder för häckande fåglar i södra hälften av Sverige men lokala skillnader förekom säkert.

En starkt påverkande faktor för populationsstorleken hos många palearktiska tropikflyttare är torkan i Västafrika (Sahelzonen) alldeles söder om Sahara (se t.ex. Payevsky 2006). Under 1950- och 1960-talen var det konstant nederbördsöverskott jämfört med medeltalet (1950–1979) (jisao.washington.edu/data_sets/sahel/). Därefter, fr.o.m. 1970 ända fram t.o.m. 2002 finns bara tre år med överskott. Alla de övriga ligger under eller mycket under medelvärdet. Inom den tid som omfattas av denna undersökning finns ett par perioder med mycket låga nederbördsindex i Sahelzonen, t.ex. 1982–84 och 1990–93 (särskilt i aug–sept), vilka är närmast synkrona med de kraftiga nedgångarna för många arter, som övervintrar i detta område. Tendensen är för närvarande ett allt mindre årligt nederbördsunderskott. Under de senaste fem åren (2009–2013,

2014 ännu ej publicerad) finns två år med överskott och tre med underskott, dessa är dock i två av fallen ganska små.

Även Östafrika (norra Kenya, södra Etiopien) har drabbats av perioder med svår torka (senast 2011), något som kan påverka arter som övervintrar eller flyttar förbi dess områden t.ex. näktergal, kärrsångare, ärtsångare och törnskata.

En tredje faktor som påverkar beståndsstorleken är flyttningen. De arter som ingår i detta projekt är alla långflyttare vars vinterkvarter ligger tusentals kilometer från häckningsområdena. Mängder av faror hotar under flyttningsresan. Dåligt väder, passage av bergs-, öken- och havsområden, födobrist och okontrollerad jakt är några av dessa riskmoment.

Den pågående klimatförändringen är sannolikt inte huvudorsak till de kraftiga nedgångarna omkring 1990 som här redovisas för flera arter. Möjligen skulle återhämtningen hos dessa arter kunna vara klimatrelaterad pga. att insektstopparna inträffar tidigare än äggkläckningen efter att förut varit mera synkrona. Samtidigt kan man tänka sig att fåglarna anländer tidigare på våren (mer föda under flyttningen medför kortare rasttid och snabbare resa) och därmed så småningom återanpassar häckningen till insektstopparna. Detta har bl.a. konstaterats hos svartvit flugsnappare i Holland (Both m.fl. 2006). Man kan också spekulera kring konkurrenssituationen mellan lång- och kortflyttare. Stannfåglar och kortflyttare kan gynnas av milda vintrar, vilket kan missgynna tropikflyttarna.

Slutligen skall också påpekas, att vi beskriver skeendet under tiden 1980–2014. Den ringmärkning som bedrevs vid Falsterbo före 1980, tillåter tyvärr inte annat än mycket grova jämförelser, eftersom säsongerna var kortare och de dagliga fångstinsatserna varierade. Uppdelningen på perioder (Tabell 3 & 4) visar med all tydlighet att hade serien börjat 1997 hade denna rapport sett helt annorlunda ut. Man kan alltså egentligen inte veta om fågelbestånden var ovanligt stora på 1980-talet och om de minskningar som ägt rum därför är ”katastrofala” eller ”återgång till en mera normal nivå”.

Faktum kvarstår i alla fall att betydande nedgångar har ägt rum och ett problem är att naturskydd och naturvård i första hand riktar sig till arter som är på väg att försvinna helt. Att vanliga arter minskar får inte samma uppmärksamhet men kan i och för sig innebära större konsekvenser för ekosystemen. För att verkligen värna om biologisk mångfald krävs alltså åtgärder för att övervaka och skydda både ovanliga och vanliga arter.

Artvis genomgång

I följande avsnitt presenteras varje art i projektet med sammanfattade fakta (antal ringmärkta, medeltal (Mv) 1980–2009 samt åldersfördelning). Vid jämförelser med allmänna trender i Europa refereras till European Bird Census Council (www.ebcc.info 2014), i Danmark till Heldbjerg m.fl. (2014), i Finland till Väisänen (2005), i Norge till Husby & Stueflotten (2008) och i Sverige till Green & Lindström (2014, Svensk Fågeltaxering SFT, punktrutter och standardrutter) samt sträckräkningar vid Falsterbo t.o.m. 2014 (Kjellén opubl). Uppgifter om populationsstorlek i Sverige är hämtade från Ottosson m.fl. (2012). I figurerna för beståndsutveckling anger staplarna antal ringmärkta per höst. De fyllda cirkelarna anger fr.o.m. denna rapport rullande femårsmedelvärden, vilket minskar ojämnheter i kurvan. Med ”långtidsmedelvärdet” etc. avses alltid 30-årsmedelvärdet 1980–2009. Vi jämför också två delperioder, den första omfattar åren 1980–96 och den andra omfattar åren 1997–2014. Genomsnittligt mediandatum är beräknat på perioden 1980–2013. FL=data från Flommen, övriga är från Fyren.

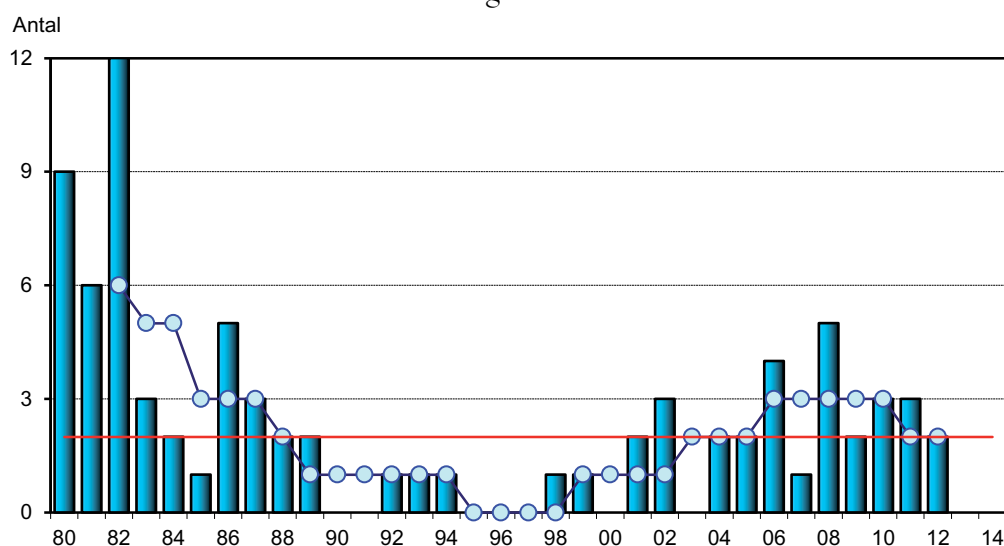
GÖKTYTA *Jynx torquilla*

Ringmärkta hösten 2014: 0. Mv. 1980–2009: 2.

Foto: John Larsen.

Göktytan är en hackspettfågel och som sådan särskilt speciell, eftersom den också är flyttfågel med i huvudsak sydsydostlig flyttningsriktning. Arten har minskat kraftigt i sitt europeiska utbredningsområde, särskilt i den västra delen. Den negativa trenden under de första 15 åren ersattes av en återhämtning under början av 2000-talet. Göktytan har alltid varit relativt sällsynt i fångsten. Under 1990-talet var den inte ens årsviss och under de senaste två åren har heller ingen göktyta ringmärkts.

I Svensk Fågeltaxering är långtidstrenden signifikant negativ men även där syns en viss återhämtning på senare tid. Den svenska populationen uppskattas till ca 25 000 par, varav 250 (1 %) i Skåne. Flest göktytor ringmärks under senare hälften av augusti. Genomsnittligt mediandatum infaller 25 augusti.

BACKSVALA *Riparia riparia* FL

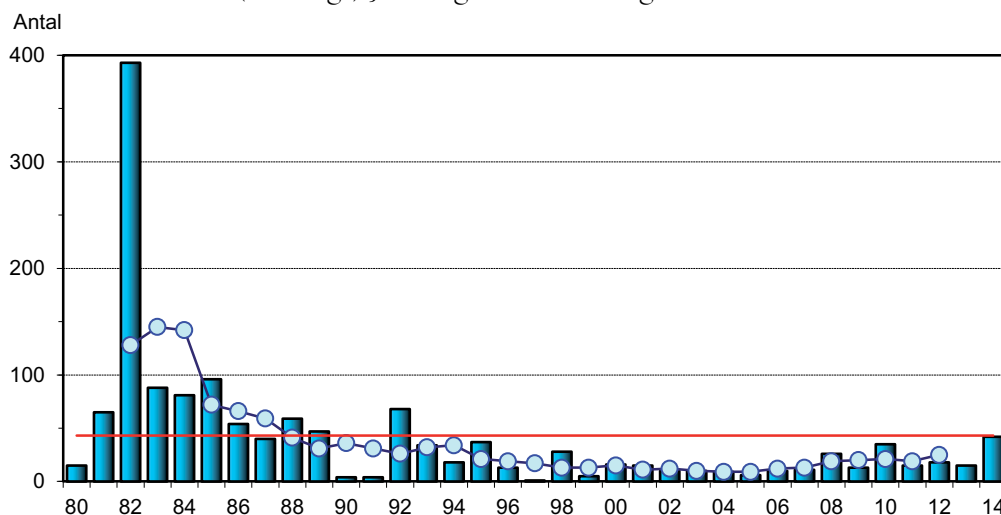
Antal ringmärkta hösten 2014: 42. Årsungar (1k): 35, äldre (2k+): 7. Mv. 1980–2009: 43.

Foto: Tommy Flies.

Backsvalan är en av de fyra dagsträckande arter som ingår i detta projekt. Flest fåglar fångas och ringmärks under lugna, vindstilla dagar då svalorna i mängd kan jaga lågt över vassen i Flommen. Sådana väderlägen inträffar i princip fortfarande någon dag per säsong men svalorna är betydligt färre. År 1982 ringmärktes extremt många men oavsett detta är trenden klart negativ, om än stabiliserad på låg nivå de senaste åren.

Årets antal (42) ligger precis under långtidsmedelvärdet (43) och långt över medelvärdet för 1997–2013 (16, Tabell 2). En anledning till detta skulle kunna vara att en stor koloni med omkring 200 bon fanns i en (tillfällig?) jordhög i Skanörs vångar, alltså en helt lokal faktor.

Långtidstrenden är signifikant negativ liksom trenderna för den första delperioden. Den andra delperioden visar i stället en signifikant ökning, om än på låg nivå ($p < 0,05$, Tabell 3). Den kvantitativa skillnaden mellan delperioderna är dock inte signifikant (Tabell 4). Sträckräkningarna vid Nabben uppvisar en liknande utveckling liksom punktrutterna i SFT.

Backsvalan har alltså minskat, särskilt i Sydsverige, sedan 1980-talets början. Den nuvarande populationen uppskattas till 56 000 par varav 9 000 (16 %) i Skåne. Även från Danmark rapporteras klar minskning.

En anledning till nedgången är en försämrad tillgång på boplatser (brinkar i grustag). Grustäckerna blir allt färre och det är ett uttalat (miljö)mål att så skall ske. Sveriges Geologiska Undersökning (SGU), som arbetar för detta mål, redovisar en 80-procentig minskning av grusanvändningen från 1984 till 2009. Kraftiga regn kan därtill orsaka att brinkarna rasar och häckningar därigenom spolieras.

Backsvalan övervintrar i Västafrika och förhållanden där kan också påverka beståndsutvecklingen.

Vid Falsterbo (Flommen) ringmärks backsvalor huvudsakligen från mitten av augusti till början av september. Genomsnittligt mediandatum 1980–2013 är 24 augusti men i år inföll det redan 14 augusti, vilket indikerar inflytelse av lokala fåglar.

LADUSVALA *Hirundo rustica* FL

Ringmärkta hösten 2014: 89. Årsungar (1k): 80, äldre (2k+): 9. Mv. 1980–2009: 140.

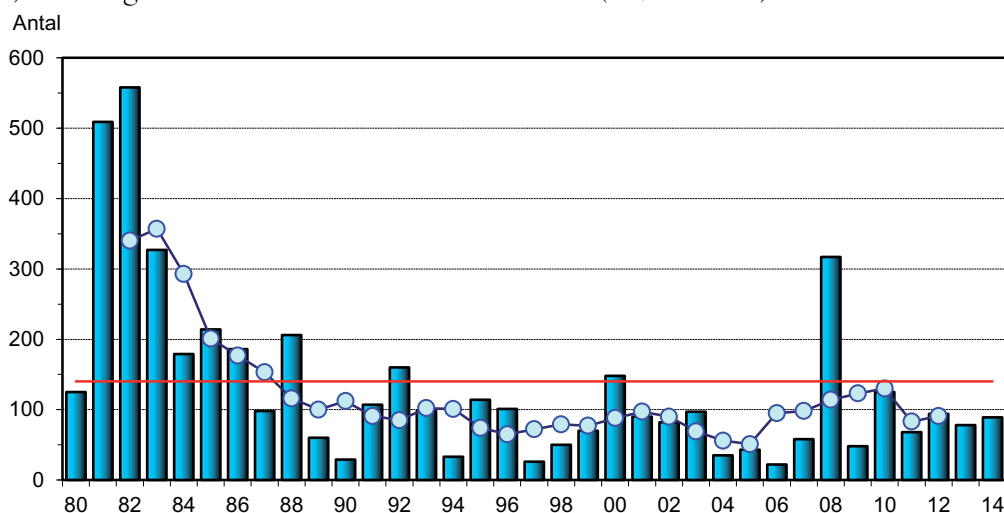
Foto: P-G Bentz/Sturnus.

Ladusvalan är en av de arter, hemmahörande i jordbrukslandskap, som har minskat kraftigt, särskilt under 1980-talet och början av 1990-talet. I vårt material förstärks nedgången något av de extremt höga summorna 1981–82, men liksom hos backsvalan är långtidstrenden signifikant negativ. Siffrorna för de senaste 18 åren (Tabell 3) visar däremot ingen signifikant trend. Sträckräkningarna och Svensk Fågeltaxering visar en nedgång fram till mitten av 1990-talet men därefter en tydligare ökning än i vårt material. Det gör att lång- tids- trenden inte blir signifikant i dessa undersök-

ningar. Även den danska häckfågeltaxeringen visar ett sådant mönster. Inom alla projekten är mellanårsvariationerna stora.

Det svenska beståndet uppskattas f.n. till ca 180 000 par varav 20 000 (11 %) i Skåne. Den kvantitativa skillnaden är signifikant (negativ) mellan de första 17 och de senaste 18 åren (Tabell 4).

Vid Falsterbo ringmärks ladusvalor nästan uteslutande vid Flommen och under hela säsongen utan speciell topp. Antalet märkta fåglar är delvis beroende av om svalorna övernattar i vassen och kan fångas när de lyfter i gryningen. Likaså, som beskrivits under backsvala ovan, kan stora svärmar jaga över vassarna i stilla väder. Årets fångstsumma (89) ligger under långtidsmedelvärdet (140) men något över medelvärdet för 1997–2013 (86, Tabell 2).

Ladusvalan flyttar dagtid söderut under augusti, september och början av oktober. Genomsnittligt mediandatum är 29 augusti. I år inföll mediandatum redan 6 augusti och drygt två tredjedelar av säsongssumman ringmärktes under början av säsongen (21 juli–10 aug), sannolikt tydande på ett bra häckningsresultat i närområdet (jfr. backsvala).

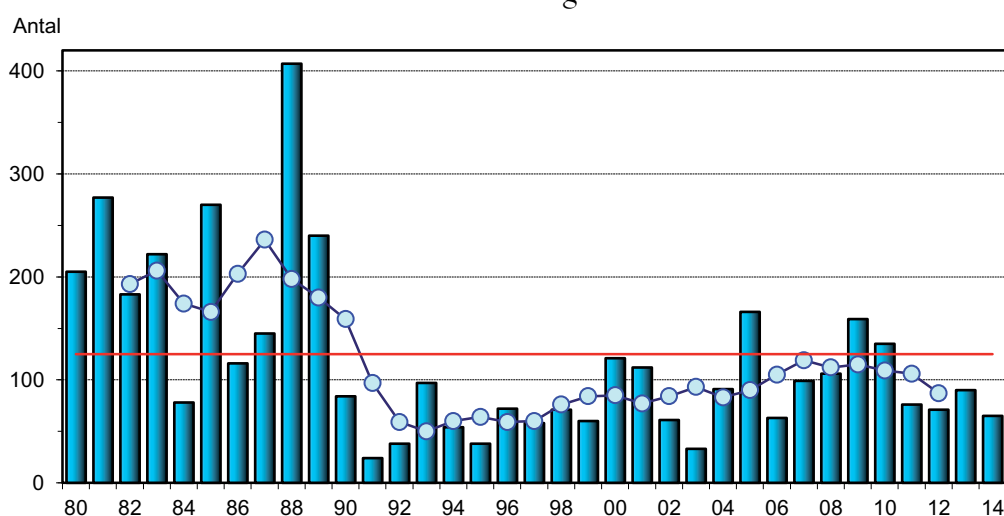
TRÄDPIPLÄRKA *Anthus trivialis*

Ringmärkta hösten 2014: 65. Årsungar (1k): 65, äldre (2k+): 0. Mv. 1980–2009: 125.

Foto: P-G Bentz/Sturnus.

Trädpiplärkan är en av Sveriges vanligaste fågelarter med uppskattningsvis 2,4 milj. häckande par. Den förekommer i gles skog, skogsbryn och gläntor. Arten har funnit en ny biotop i ett par år gamla igenväxande kalhyggen eller på utdikade myrar (Svensson m.fl. 1999). I Skåne beräknas populationen till ca 35 000 par (1,5 %) och på Falsterbonäset är trädpiplärkan högst ovanlig som häckande. Däremot är den mycket vanlig som sträckande under tidig höst.

En mycket kraftig nedgång ägde rum kring 1990, vilken kan ses i alla större svenska fågelövervakningsprogram och även i de övriga nordiska ländernas. Trenden för de första 17 åren i vår serie är således signifikant negativ på högre nivå ($p < 0,01$) än hela den 35 år långa serien. De senaste 18 årens ringmärkningssiffror har ingen signifikant trend (Tabell 3). Kvantitativt sett finns en signifikant negativ skillnad mellan delperioderna men den ligger nära gränsvärdet (Tabell 4).

Såväl svenska som danska punktrutter visar på en signifikant långsiktig minskning med en stabilisering på senare år. Den nya serien (start 1998) med standardrutter inom SFT visar en ökning, vilken kan skönjas även i vårt material. Sträckssiffrorna vid Nabben under 2000-talet ligger på en högre nivå än under 1980-talet, vilket delvis kan bero på att de inte räknats om efter observatörsinsats såsom skett med bl.a. rovfåglar (Kjellén 2002).

Antalet ringmärkta trädpiplärkor under hösten 2014 uppgick till 65 ex och ligger under både långtidsmedelvärdet (125) och medelvärdet för 1997–2013 (91, Tabell 2).

Trädpiplärkans huvudsträckperiod vid Falsterbo infaller under senare hälften av augusti och början av september, då den är den vanligaste dagsträckande arten. Genomsnittligt mediandatum för fångsten infaller 24 augusti, i år blev det 27 augusti.

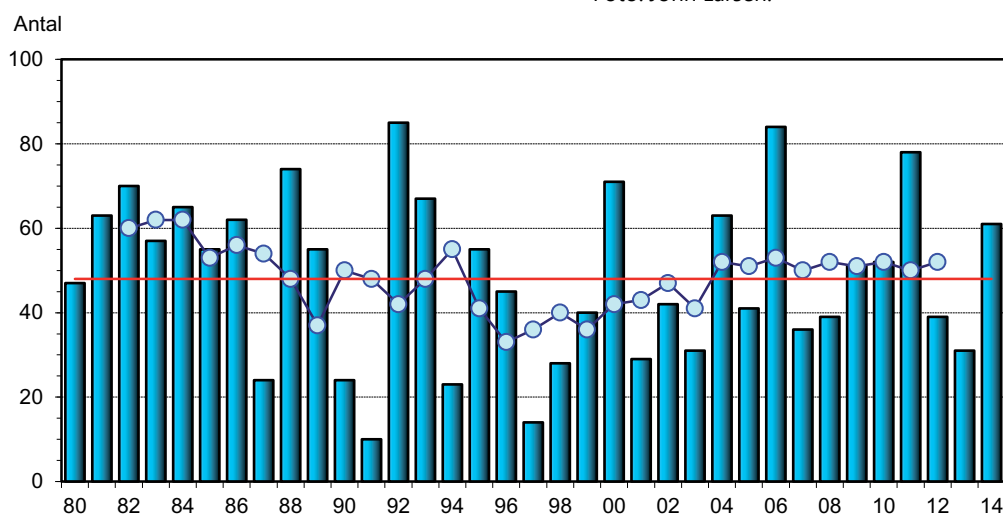
GULÄRLA *Motacilla flava* FL

Ringmärkta hösten 2014: 61. Årsungar (1k): 53, äldre (2k+): 8. Mv. 1980–2009: 48.

Gulärlan förekommer i Sverige med en sydlig och en nordlig ras. Båda passerar Falsterbo under flyttningen men är då svåra att skilja åt t.o.m. i handen. Den sydliga rasen finns på fuktiga betesängar och har minskat i takt med arealen av sådan betesmark. Av totalt ca 360 000 par gulärlor i Sverige beräknas endast ca 18 000 tillhöra den sydliga rasen och 13 % av dessa antas häcka i Skåne.

Foto: John Larsen.

Årets summa, 61 ex, ligger klart över såväl långtidsmedelvärdet (48) som medelvärdet 1997–2013 (46, Tabell 2). Någon signifikant trend finns inte men som hos många andra arter ses en antydning till nedgång på 1990-talet och därefter en uppgång. Denna syns tydligare i sträckräkningarna vid Nabben, där gulärlan är talrik. Den negativa trend, som finns i punktrutterna i SFT, kan bero på att provytorna huvudsakligen är belägna i Sydsverige. Samma utveckling ses även i Danmark men i båda fallen har en viss utjämning ägt rum på senare år.

Som dagsträckare och de öppna markernas fågel är gulärlan svårfångad. Arten övernattar emellertid i vass (likt ladusvalan) och många av de fåglar, som ingår i vårt material, har fångats i gryningen när de lämnar nattkvisten. Vissa år används fångstområdet mera frekvent som övernattningsplats än andra. Detta bidrar till stora fluktuationer i ringmärkningssiffrorna.

Gulärlans flyttperiod sammanfaller med trädpiplärkans och mediandatum är 26 augusti. Årets mediandatum inföll 27 augusti, alltså precis som för trädpiplärkan.

NÄKTERGAL *Luscinia luscinia*

Ringmärkta hösten 2014: 3. Årsungar (1k): 1, äldre (2k+): 2. Mv. 1980–2009: 5.

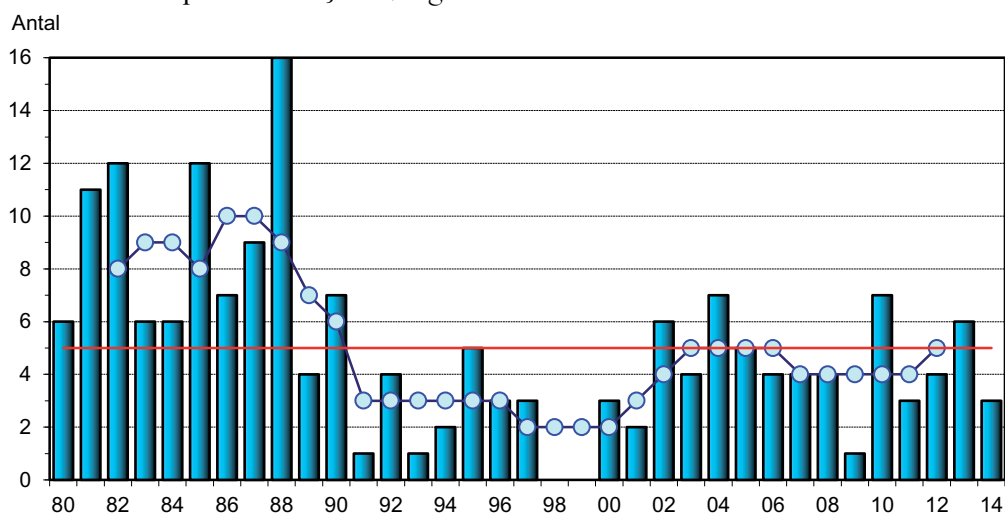
Foto: John Larsen.

Näktergalen är en utpräglad nattflyttare. Flyttningsriktningen är (syd)sydostlig, vilket delvis förklarar de låga summorna vid Falsterbo. Det ringmärks faktiskt fler näktergalar under vårsträcket, vilket f.ö. verkar vara typiskt för sydostflyttande arter vid Falsterbo (Roos m.fl. 1985). Fångsten på hösten består nästan uteslutande av ungfåglar, så dock icke i år (se ovan). En tredjedel av det svenska beståndet på ca 37 000 par beräknas vara skånskt.

Årets siffra (3) är förstås ett minimalt stickprov.

Trots det kan man ana samma mönster som

hos många andra arter: kraftig nedgång kring 1990 och en tendens till återhämtning på senare år. Långtidstrenden är fortfarande signifikant negativ liksom trenden för de första 17 åren i serien. För de senaste 18 åren är trenden icke-signifikant och har t.o.m. ett plustecken (Tabell 3). Både den svenska och den danska punktruttstaxeringen visar signifikanta minskningar. Efter sekelskiftet ligger den svenska på en mera jämn, lägre nivå.

Näktergalens höstflyttning äger rum i augusti och mediandatum är 16 augusti.

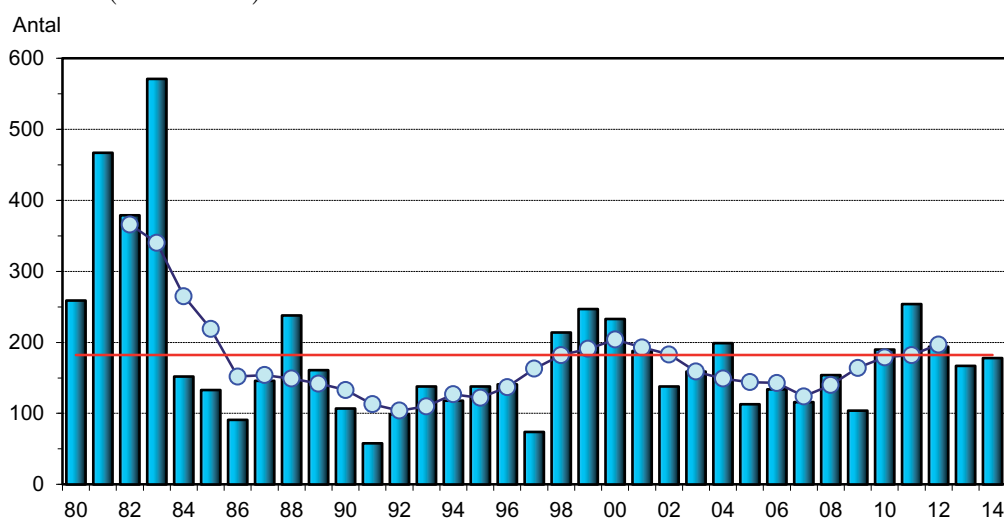
RÖDSTJÄRT *Phoenicurus phoenicurus*

Ringmärkta hösten 2014: 178. Årsungar (1k): 154, äldre (2k+): 24. Mv. 1980–2009: 182.

Rödstjärten förekommer i all slags gles skog, ofta på torr mark, men den finns också i trädgårdar och parker. I Sverige beräknas beståndet till 900 000 par varav endast 7 000 (0,8 %) i Skåne, något som verkar förvånansvärt lite. Beståndsutvecklingen är likartad i Sverige, Danmark och Finland med en plötslig nedgång 1983–85 och därefter en långsam återhämtning. Detta ses också i märkningssiffrorna före 1980, då rödstjärten troligen var betydligt vanligare än någonsin därefter, även om de siffrorna inte är standardiserade (Roos 1984).

Foto: P-G Bentz/Sturnus.

Summan för 2014 (178) ligger något under långtidsmedelvärdet (182) och något över medeltalet 1997–2013 (170, Tabell 2). Arten har ingen signifikant trend, vare sig under alla 35 åren eller de senaste 18. Däremot finns en signifikant negativ trend under de första 17 åren (Tabell 3). Någon signifikant kvantitativ skillnad mellan de första 17 och de senaste 18 åren finns dock inte (Tabell 4). I SFTs punkttaxeringar är långtidstrenden negativ men däri ingår även fem år på 1970-talet med mycket höga värden. I övrigt påminner själva kurvan om ovanstående. I Danmark ökar arten signifikant från 1995 och framåt.

Rödstjärten häckar i hål och är således beroende av tillgången på sådana, vilket kan påverka beståndets storlek. Övervintringen i Sahelzonen i Västafrika är en annan populations-reglerande faktor, som klart framgår vid en jämförelse mellan nedgången på 1980-talet och mycket svår torka i Sahel under samma tid.

Rödstjärtarna flyttar åt (syd)sydväst och passerar Falsterbo från ca en vecka in i augusti till slutet av september. Genomsnittligt mediandatum är 10 september. Detta relativt sena datum för en tropikflyttare beror på att arten är väl så vanlig i norra som i södra Sverige. I år liksom i fjol inföll mediandatum 30 augusti, två dagar senare än 2013 och det näst tidigaste mediandatum som registrerats för rödstjärt under alla de 35 åren med standardiserad ringmärkning. Relativt litet inslag av fåglar norrifrån och/eller relativt stort inslag av sydsvenska (och danska, jfr. ovan) fåglar kan vara en orsaker till detta (jfr. gulärta ovan).

BUSKSKVÄTTA *Saxicola rubetra* FL

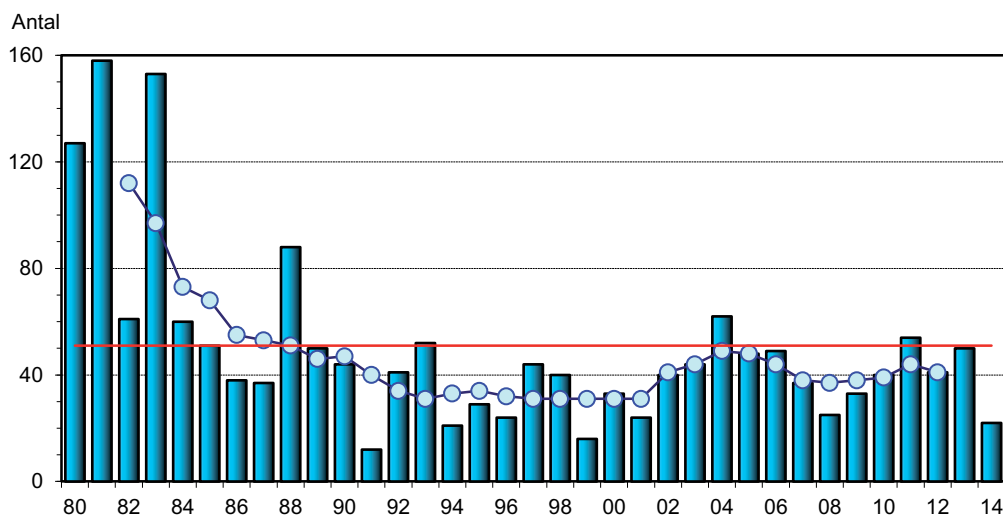
Ringmärkta hösten 2014: 22. Årsungar (1k): 19, äldre (2k+): 3. Mv. 1980–2009: 51.

Buskskvättan förekommer i många öppna biotoper, oftast i anslutning till jordbrukslandskapet, där den missgynnats av jordbrukets modernisering. I Sverige har den numera tagit kalhyggen i besittning, vilket den inte kunnat göra t.ex. i Danmark, där nedgången är kraftigare än i Sverige. Det svenska beståndet beräknas till ca 250 000 par varav knappt 10 000 (4 %) i Skåne.

Foto: Jens B Bruun.

Våra siffror visar en signifikant minskning i långtidstrenden. Signifikansen är dock svagare än under de första 17 åren (Tabell 3). Under de senaste 18 åren är trenden inte signifikant. Det finns ingen signifikant kvantitativ skillnad mellan delperioderna (Tabell 4). Utvecklingen påminner i hög grad om röstjärtens. Båda arterna övervintrar i Sahelzonen och tillhör alltså dem, som drabbats av torkan i området.

Årets antal (22) är det fjärde lägsta i serien och mindre än hälften av långtidsmedelvärdet (51) samt även långt under medelvärdet för 1997–2013 (39, Tabell 2). Tidigare under 2000-talet har annars siffrorna hållit sig omkring medelvärdet.

Flyttningstiden sträcker sig från andra veckan i augusti till mitten av september. Genomsnittligt mediandatum vid Falsterbo är 23 augusti. I år inföll det 26 augusti.

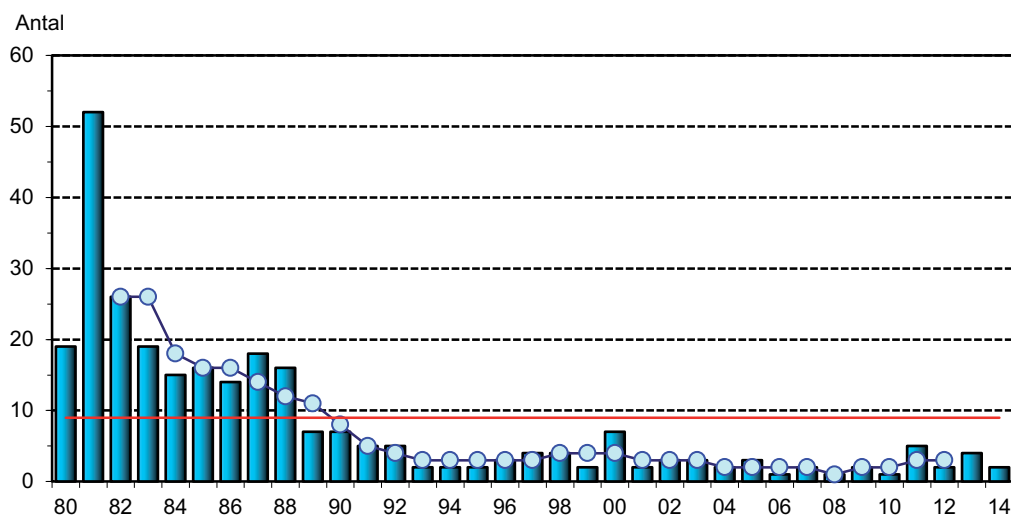
STENSKVÄTTA *Oenanthe oenanthe*

Ringmärkta hösten 2014: 2. Årsungar (1k): 2, äldre (2k+): 0. Mv. 1980–2009: 9.

Stenskvättan är knuten till mer eller mindre steniga biotoper, framför allt för att där kunna gömma sitt bo. Därtill vill den ha kortbevuxen mark för födosök. På stengärdsgårdarnas tid var arten vanlig i jordbrukslandskapet, numera är den nästan försvunnen. Svensk Fågeltaxerings punkttaxering, med flest rutter i södra Sverige, visar samma trend som ringmärkningen vid Falsterbo, vilket tyder på en majoritet sydliga fåglar i fångsten.

Foto: Jens B Bruun.

Från Danmark rapporteras också kraftig tillbakagång. I fjällen är stenskvättan fortfarande ganska vanlig men det är oklart hur många av dessa som flyttar förbi Falsterbo. Uppskattningvis finns ca 290 000 par häckande i Sverige, varav ca 4 000 (1,4 %) i Skåne.

Endast två stenskvättor ringmärktes hösten 2014. Arten har en fortsatt starkt negativ långtidstrend medan den faktiskt inte är signifikant för den senaste hälften av 35-årsperioden, mycket beror det emellertid på att den är så fåtalig. Således finns även en signifikant kvantitativ skillnad mellan den första och senaste delperioden. Även här bör dock påpekas att antalet fåglar är väldigt litet.

Vid Falsterbo pågår höstflyttningen från ca 10 augusti till slutet av september. Genomsnittligt mediandatum infaller 24 augusti. Mediandatum per decennium är 23 augusti för 1980-talet, 6 september för 1990-talet och 1 september för 2000-talets första decennium. Denna förskjutning beror troligen på bortfall av lokala/sydligt häckande fåglar tidigt på säsongen.

GRÄSHOPPSÅNGARE *Locustella naevia* FL

Ringmärkta hösten 2014: 5. Årsungar (1k): 5, äldre (2k+): 0. Mv. 1980–2009: 4.

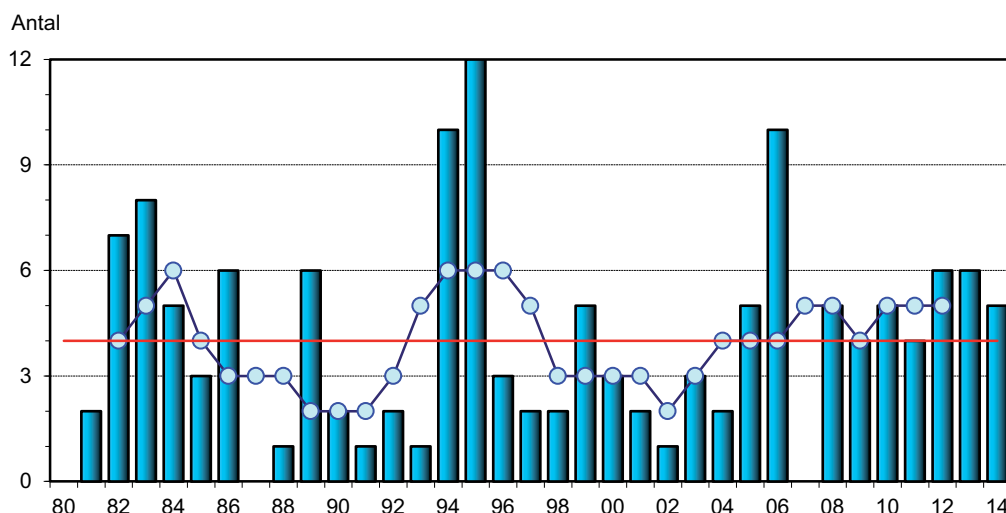
Foto: John Larsen.

Gräshoppsångaren har invandrat till Sverige under 1900-talet både från öster och söder. Lokalt, bl.a. i Skåne, har stora variationer i antal häckande par noterats (Svensson m.fl. 1999). Ca 4 600 par häckar i Sverige varav ca 900 (20 %) i Skåne.

Vid Falsterbo ringmärks arten årligen i litet antal varierande mellan noll och tolv. Under den senaste 18-årsperioden ses faktiskt en tendens till ökning som t.o.m. är signifikant men antalet fåglar är få (Mv.=4) och den skall läsas därefter. Långtidstrenden är inte signifikant och ingen kvantitativ

skillnad föreligger mellan delperioderna (Tabell 3 & 4).

I SFTs punktruttstaxering minskar arten signifikant, så även i Danmark men med stora mellanårsvariationer.

Gräshoppsångarens höstflyttningstid infaller mellan början av augusti och mitten av september. Genomsnittligt mediandatum är 28 augusti.

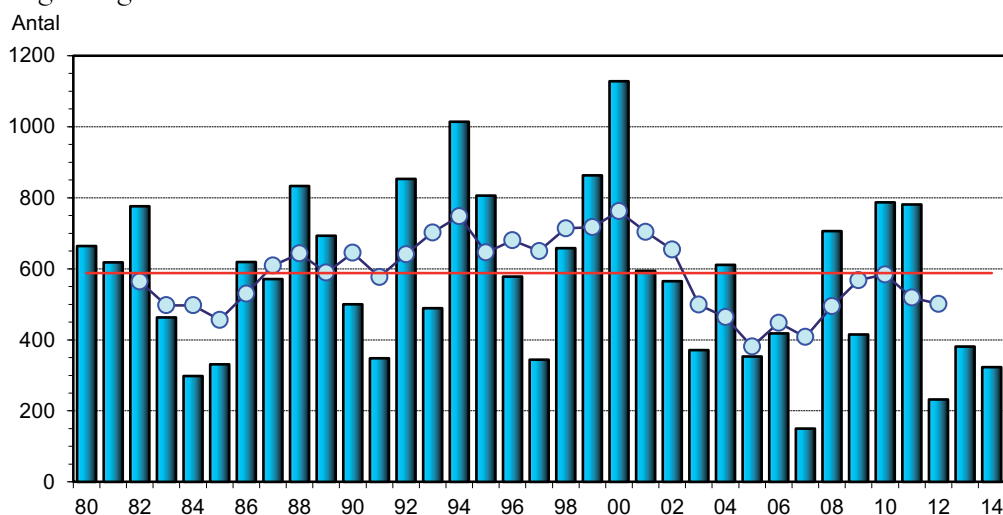
SÄVSÅNGARE *Acrocephalus schoenobaenus* FL

Ringmärkta hösten 2014: 323. Årsungar (1k): 255, äldre (2k+): 68. Mv. 1980–2009: 588.

Sävsångaren är en "vassnära" art, som trivs på fuktiga igenväxande buskiga ängar med vass, säv eller högrötsvegetation. I Sverige finns två populationer, varav den ena (sydliga) har invandrat söderifrån och den andra (nordliga) österifrån. Totalt beräknas ca 100 000 par häcka i Sverige och av dessa finns ca 3 000 (3 %) i Skåne. Åtminstone den sydliga populationen, som övervintrar i Sahelzonen, sannolikt i närheten av Tchadsjön, har tidvis drabbats hårt av torkan där. De sävsångare som ringmärks vid Falssterbo bör huvudsakligen tillhöra den sydliga populationen men vi har ett mindre antal återfynd underhäckningstid långt i norr, som visar att även nordliga fåglar ingår.

Foto: Björn Malmhagen.

Sävsångaren har stora mellanårsvariationer och figuren ovan visar en ojämn men dock svagt ökande trend fram t.o.m. 2000. Nedgången därefter liknar rörsångarens och kan eventuellt bero på liknande orsaker (t.ex. storskalig vass- och buskröjning). Det extremt låga antalet 2007 antogs bero på en ovanligt regnig sommar (Karlsson 2007). Det finns emellertid ingen signifikans vare sig i trender eller kvantitativa skillnader (Tabell 3 & 4). I SFTs punkttruttstaxering är trenden signifikant minskande men liksom hos rödstjärten ingår även fem år i slutet av 1970-talet med höga värden. Den danska häckfågeltaxeringen visar ingen signifikant trend.

Årets antal (323) är tre färre än i fjol och det nionde lägsta i serien. Det motsvarar 55 % av långtidsmedelvärdet (588) och 60 % av medelvärdet för 1997–2013 (538, Tabell 2). Anledningen kan, liksom i fjol, antas vara en relativt dålig häckningssäsong. Den tidsmässiga fördelningen visar, att 46 % av fåglarna, alltså nästan hälften, ringmärktes före 11 augusti (genomsnittligt: 24 %) och mediandatum inföll redan 13 augusti (genomsnittligt: 24 aug). Under tre av de senaste fyra åren har mediandatum legat före 16 augusti. Detta kan bero på olika utveckling i olika delar av utbredningsområdet, t.ex ett överskott på sydligt häckande fåglar i förhållande till nordliga. En annan faktor är, att andelen äldre fåglar har ökat på senare tid och eftersom de flyttar före ungfåglarna påverkar de mediandatum åt det tidigare hållet. I år var andelen gamla fåglar 27 % av säsongssumman. Det är tangering av den högsta (från 2007).

KÄRRSÅNGARE *Acrocephalus palustris* FL

Ringmärkta hösten 2014: 118. Årsungar (1k): 86, äldre (2k+): 32. Mv. 1980–2009: 92.

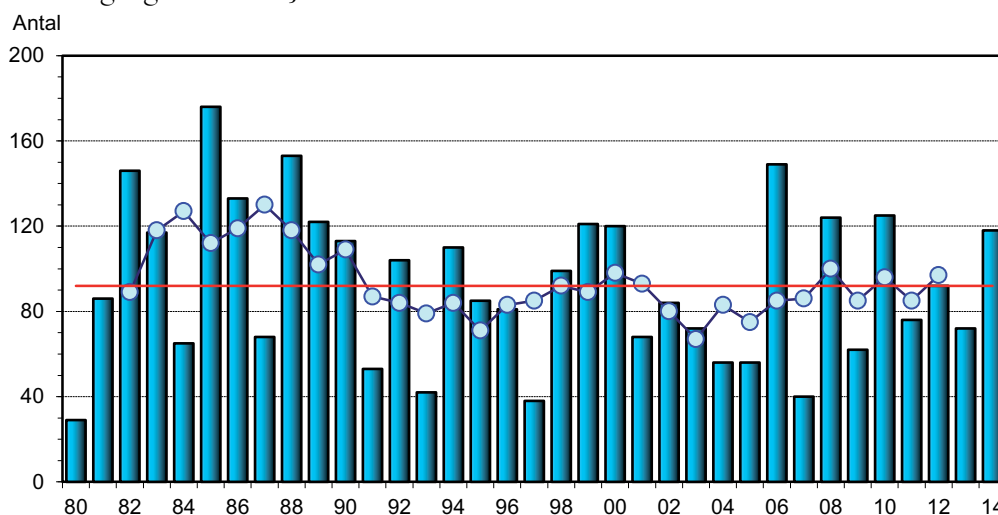

Foto: Jan Elmelid/N.

Kärresångaren är den *Acrocephalus*-art av de tre som ingår i detta projekt som är minst knuten till bladvass under häckningstiden, då den föredrar högörtsvegetation. Under flyttningen rastar kärresångaren däremot gärna i bladvass.

Kärresångaren har ökat sitt utbredningsområde i Sverige under 1900-talet ungefär fram t.o.m. 1980-talet. Enligt de senaste beräkningarna finns ca 24 000 par i Sverige och därav finns ca 15 000 par (63 %) i Skåne. Om någon art i detta projekt ska kallas "skånsk", då är det alltså kärresångaren.

I vårt material syns ovannämnda ökning i början av perioden men även kärresångaren visar en antydning till nedgång under början av 1990-talet.

Årets märksiffra (118) är en hög säsongssumma, precis under de tio högsta. Den ligger 28% över långtidsmedelvärde (92) och 36 % över medelvärde för 1997–2013 (87, Tabell 2). Inga signifikanta förändringar finns vare sig i trend eller i kvantitet. Trots stora mellanårsvariationer verkar kärresångaren alltså ha ett tämligen stabilt bestånd i Sverige (Skåne). I de svenska punkt-taxeringarna är trenden signifikant ökande men i dessa ingår även de fem sista åren på 1970-talet när arten verkligen expanderade. I Danmark är den senaste trenden inte längre signifikant ökande.

Kärresångaren är en av de senast anländande och tidigast bortflyttande av våra flyttfåglar. Höststräcket vid Falsterbo äger huvudsakligen rum under augusti med genomsnittligt mediandatum den 14:e och en genomsnittlig andel av säsongssumman på 37 % före 11 augusti. I år inföll mediandatum redan 1 augusti, vilket är rekordtidigt för hela serien och 70 % av kärresångarna ringmärktes före 11 aug. Liksom hos sävsångaren flyttar de gamla fåglarna bort tidigare än de unga och såväl antalet (32) som andelen (27 %) gamla fåglar är de högsta i hela serien. Härav kan man ana signaler på försämrad reproduktion, vilket kan vara en intressant tråd att spinna vidare på.

RÖRSÅNGARE *Acrocephalus scirpaceus* FL

Ringmärkta hösten 2014: 1 121. årsungar (1k): 796, äldre (2k+): 325. Mv. 1980–2009: 1 940.

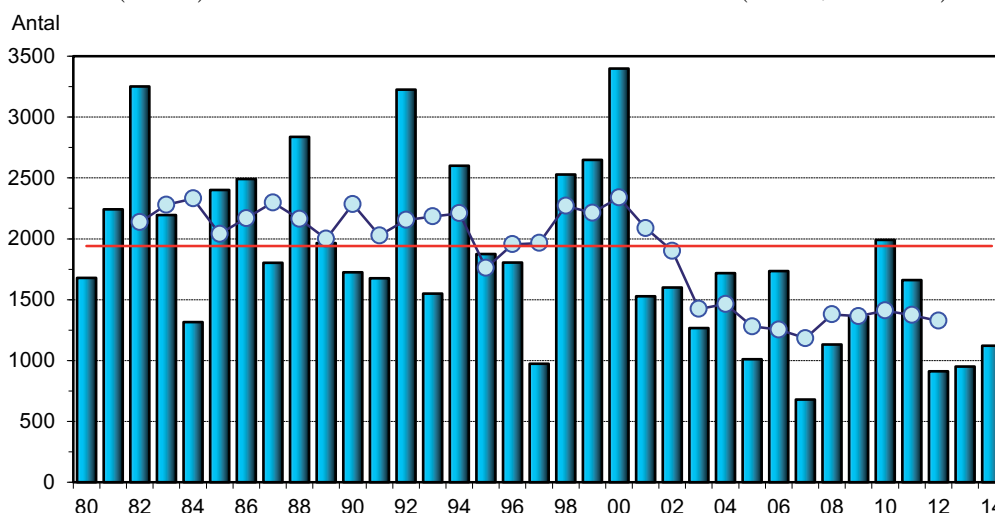
Foto: Mikael Arinder/Skånska Bilder.

Rørsångaren är den talrikaste arten inom detta projekt. Den är starkt knuten till bladvass och ringmärks därför i stort antal vid Flommen.

I Sverige häckar rørsångaren allmänt upp till Dalälven. Från början av 1960-talet fram till ungefär 1990 ökade populationen av rørsångare i Sverige kraftigt. Anledningen var eutrofieringen av många sjöar och minskat bete längs stränderna, vilket ledde till att väldiga vassbälten bildades (Svensson m.fl. 1999).

Numera har igenväxningen upphört och ersatts av en minskande vassareal bl.a. genom restaurering av igenväxta sjöar. Den senaste beståndsuppskattningen lyder på 290 000 par och den skånska andelen beräknas till 25 000 par (9 %).

Antalet ringmärkta hösten 2014 (1 121) är det sjätte lägsta i hela serien, endast 58 % av långtidsmedelvärdet (1 940) och 72 % av medelvärdet för 1997–2013 (1 567, Tabell 2).

I vårt material har rørsångaren en signifikant negativ långsiktig trend medan trenderna för delperioderna inte är signifikanta (Tabell 3). Däremot finns en signifikant kvantitativ skillnad mellan delperioderna (Tabell 4). Brist på häckningsbiotop kan vara en orsak till att rørsångarbeståndet har minskat under 2000-talet, vilket syns både i ovanstående figur och i SFT. I Danmark fortsätter beståndet att minska under 2000-talet och i Finland var trenden kontinuerligt ökande fram till sekelskiftet, då den vände ganska brant nedåt.

Rørsångaren är en av de få arter som inte visar någon nedgång under 1980-talet, trots att den likt många andra arter övervintrar i Västafrika. Kanske har det med artens exklusiva biotopkrav att göra? Rørsångare fångas under hela Flommenssäsongen med maximum under tiden 10–31 augusti. De gamla fåglarna flyttar före de unga. Genomsnittligt mediandatum infaller 21 augusti men i år inföll mediandatum redan 14 augusti, vilket, liksom hos säv- och kärrsångare är det tidigaste i serien. Före 11 augusti ringmärktes 38 % (genomsnittligt 26 %) av totalsumman. Andelen gamla fåglar avvek fyra procentenheter från genomsnittet mot sex respektive tolv procentenheter hos säv- och kärrsångare.

HÄRMSÅNGARE *Hippolais icterina*

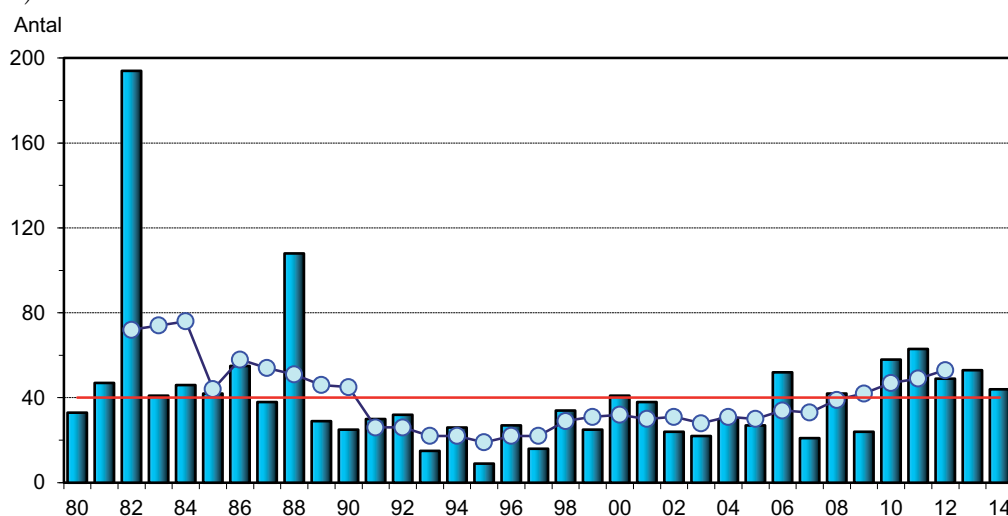
Ringmärkta hösten 2014: 44. Årsungar (1k): 33, äldre (2k+): 11. Mv. 1980–2009: 40.

Härmsångarens utbredning i Sverige liknar rörsångarens, dvs. den finns mest i södra delen av landet, företrädesvis i gles lövskog med buskage i undervegetationen. Beståndet beräknas till omkring 50 000 par varav ca 8 000 (16 %) i Skåne.

Våra siffror visar ingen signifikant trend för hela 35-årsperioden. Den signifikanta nedgången under de första 17 åren har bytts till en signifikant uppgång under de senaste 18 (Tabell 3). Det finns ingen signifikant kvantitativ skillnad mellan perioderna (Tabell 4).

Foto: Jens B Bruun.

Årets summa (44) ligger strax över både långtidsmedelvärdet (40) och medelvärdet för 1997–2013 (37, Tabell 2). Efter nedgången fram till mitten av 1990-talet visar härmsångaren liksom många andra arter en tendens till återhämtning under senare år. Medelvärdet för de första 17 åren är 21 % högre än under de senaste 18. Frånsett de extremt höga siffrorna 1982 och 1988 ser härmsångaren alltså nu ut att vara tillbaka på "1980-talsnivå".

I SFTs punkttaxeringar finns en likartad tendens. I Danmark finns däremot en klart negativ trend under hela perioden, särskilt i de västra delarna.

Härmsångaren tillhör liksom kärrsångaren de senast anländande och tidigast bortflyttande arterna. Många av de gamla fåglarna ger sig av redan i slutet av juli och ungfåglarna i augusti. Eftersom ungfåglarna dominerar blir genomsnittligt mediandatum 13 augusti. I år inföll mediandatum, liksom i fjol, redan 5 augusti och 61 % av fåglarna (mot normalt ca 45 %) ringmärktes före 11 augusti. Det finns en signifikant förskjutning ($p < 0,01$) av mediandatum under hela 35-årsperioden, som tyder på tidigare bortflyttning (jfr. sävsångare ovan). Andelen gamla fåglar tenderar också att bli större, om än inte lika markant som hos säv- och kärrsångare.

ÄRTSÅNGARE *Sylvia curruca*

Ringmärkta hösten 2014: 73. Årsungar (1k): 68, äldre (2k+): 5. Mv. 1980–2009: 75.

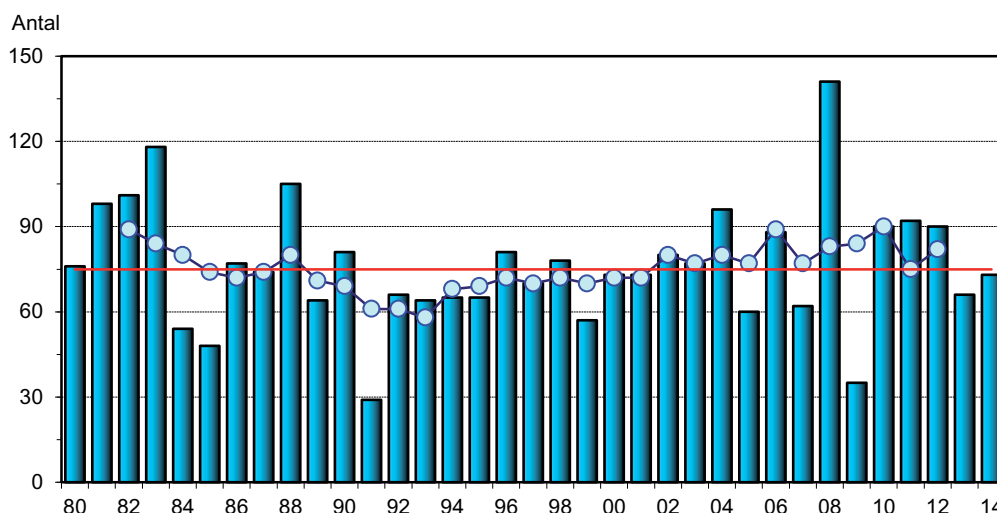

Foto: Jens B Bruun.

Ärtsångaren är liksom näktergalen en sydostflyttande art med vinterkvarter i Östafrika. Den häckar i buskrika marker med enstaka större träd och är t.ex. inte ovanlig i villaträdgårdar. Beståndet i Sverige utgörs av ca 250 000 par. Av dessa finns ca 15 000 (16 %) i Skåne.

Ärtsångaren har ett tämligen stabilt bestånd, som efter en tendens till minskning på 1980-talet nu tenderar att öka något. Inga av dessa förändringar är emellertid signifikanta vare sig i kontinuitet eller kvantitet.

I de svenska punkttaxeringarna är mönstret likartat och långtidstrenden är inte signifikant. I Danmark är långtidstrenden däremot negativ, bl.a. därför att beståndet minskade under 1980-talet och början av 1990-talet. Minskningen är, precis som för härmsångare, starkast i den västra delen av landet.

Antalet ringmärkta hösten 2014 blev 73 ex, vilket ligger alldeles under det fasta 30-årsmedelvärdet (75) och ytterligare lite under medelvärdet för åren 1997-2013 (78, Tabell 2).

Ärtsångarens höstflyttning vid Falsterbo äger rum under augusti och början av september. Adulta ärtsångare flyttar i genomsnitt senare än ungfågeln, efter genomförd komplett ruggning. Genomsnittligt mediandatum infaller 17 augusti. I år inföll mediandatum en dryg vecka tidigare, 9 augusti, det näst tidigaste i serien.

TÖRNSÅNGARE *Sylvia communis*

Ringmärkta hösten 2014: 65. Årsungar (1k): 61, äldre (2k+): 4. Mv. 1980–2009: 40.

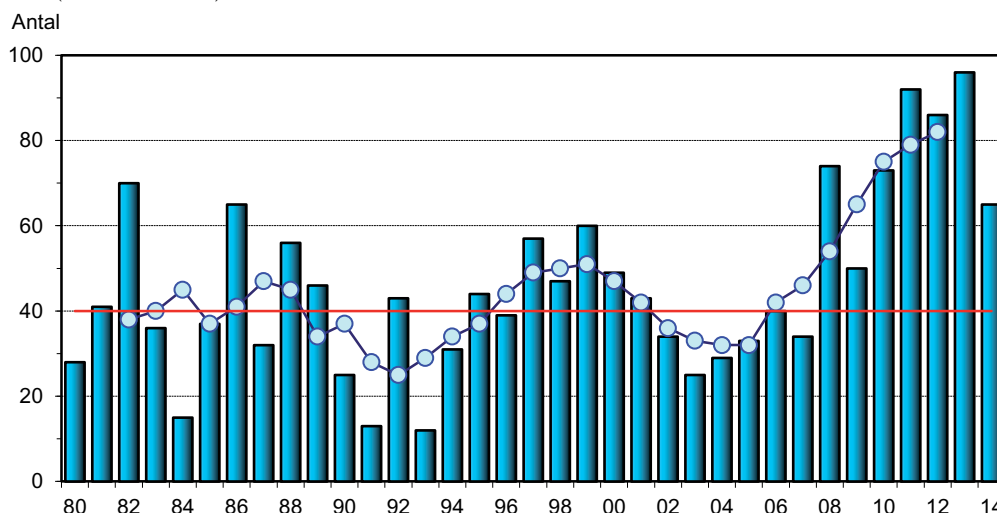
Törnsångaren häckar i mera öppet landskap än ärtsångaren. Buskage, ofta taggiga, med högrötsvegetation är en typisk törnsångarbiotop. En egenhet är att törnsångare gärna häckar nära andra törnsångare i ett slags glesa "kolonier" (Svensson m.fl. 1999). Det svenska beståndet beräknas uppgå till ca 250 000 par varav ca 44 000 (18%) i Skåne.

Törnsångaren övervintrar huvudsakligen i Västafrika och var en av de arter som drabbades hårdast av den svåra torkan i Sahelzonen kring 1970. Sedan dess har beståndet varit fluktuerande,

något som på senare år övergått till en klar ökning. Antalet ringmärkta törnsångare hösten 2014 (65) är lägre än i fjol men fortfarande klart över medelvärdena: långtidsmedelvärdet (40) och 1997-2013 (55, Tabell 2).

Foto: P-G Bentz/Sturnus.

Långtidstrenden är en signifikant ökning trots fluktuationerna och detsamma gäller den danska häckfågeltaxeringen. De svenska punkttaxeringarna har en icke-signifikant långtidstrend men en signifikant ökning för standarddrutterna, som startade 1998. I vårt material ses också en signifikant ökning under de senaste 18 åren (Tabell 3). Det finns även en signifikant kvantitativ skillnad mellan delperioderna (Tabell 4). Medelvärdet för de senaste 18 åren är hela 49 % högre än för de föregående 17.

Nedgångarna i figuren ovan sammanfaller nästan förvånade väl med perioder av stora nederbördsunderskott i Sahel. Detsamma gäller bestånden i bl.a. Danmark och Storbritannien. Då fluktuationerna i det engelska beståndet skiljer sig från dem som ses i det svenska, kan man anta att dessa båda populationer har olika övervintringsområden.

Törnsångaren flyttar bort i augusti och början av september. Ungfåglarna flyttar något tidigare än de gamla, vilka ruggar komplett före bortflyttningen. Genomsnittligt mediandatum är 16 augusti. I år inföll det 14 augusti. Det finns inte någon signifikant förskjutning av mediandatum som hos säv- och härmsångare.

TRÄDGÅRDSSÅNGARE *Sylvia borin*

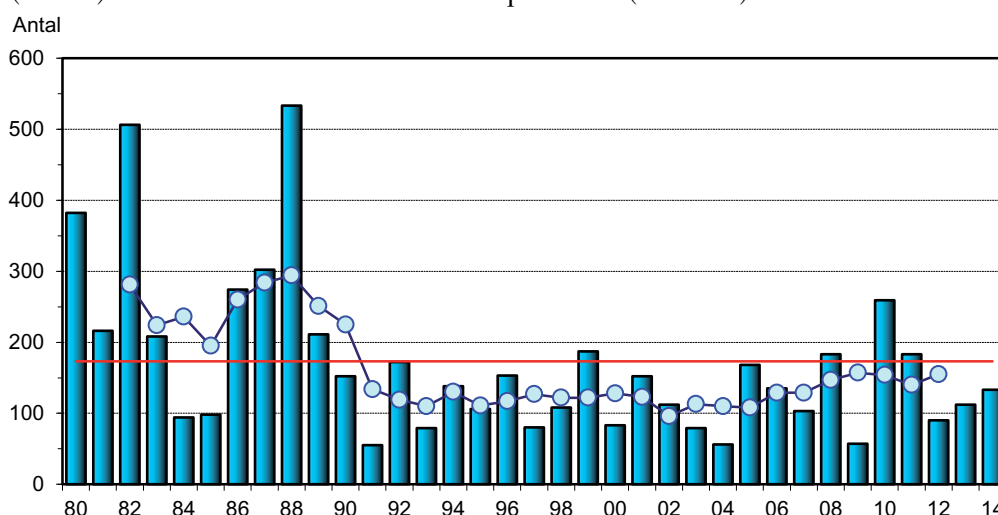
Ringmärkta hösten 2014: 133. Årsungar (1k): 113, äldre (2k+): 20. Mv. 1980–2009: 173.

Trädgårdssångaren är, numera tillsammans med svarthättan, den talrikaste arten av släktet *Sylvia* i Sverige. Ca 1,2 milj. par beräknas häcka i landet varav ca 85 000 (7 %) i Skåne. Arten är väl spridd i busk- och örtrik lövskog och, för all del, även i trädgårdar. Den för ett tämligen undangömt leverne inne i buskagen. Inte ens sångplatserna är särskilt exponerade.

Foto: John Larsen.

Trädgårdssångaren visar en betydande nedgång i början av 1980-talet och ytterligare en omkring 1990. Den långsiktiga trenden är fortfarande signifikant negativ i vårt material och de höga siffrorna åren 1982 och 1988 gör att minskningarna blir extra markerade. De två delperioderna visar en signifikant nedgång under de första 17 åren medan trenden under de senaste 18 inte är signifikant (Tabell 3). Kvantitativt finns en signifikant skillnad (-41 %) mellan den första och andra delperioden (Tabell 4).

Trädgårdssångaren minskar signifikant även i Danmark medan den SFTs punkttaxeringar visar en icke-signifikant trend.

Antalet ringmärkta hösten 2014 stannade på 133 ex och hamnar således en bit under 30-årsmedelvärdet (173) men ligger något över medeltalet för 1997–2013 (127, Tabell 2).

Trädgårdssångaren har en relativt lång sträckperiod vid Falsterbo, ungefär en och en halv månad, oftast med början omkring 10 augusti. Genomsnittligt mediandatum är 26 augusti och i år den 30:e.

SVARTHÄTTA *Sylvia atricapilla*

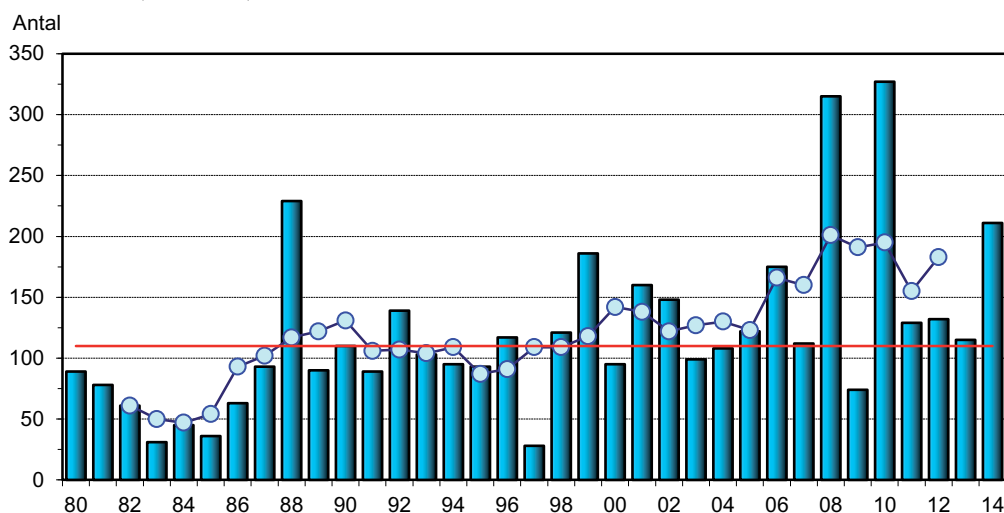
Ringmärkta hösten 2014: 211. Årsungar (1k): 203, äldre (2k+): 8. Mv. 1980–2009: 110.

Foto: John Larsen.

Svarthättan förekommer i biotop som liknar trädgårdssångarens, dvs. busk- och örtrik lövskog, men svarthättan föredrar lite skuggigare och mörkare miljöer. Den förekommer också i lummiga trädgårdar. Det svenska beståndet uppskattas till ca 1,2 milj. par varav ca 140 000 i Skåne (12 %), dvs. svarthättan är numera ungefär lika talrik som trädgårdssångaren i Sverige. I Skåne är den talrikare än trädgårdssångaren. Årets säsongssumma slutade på 211 ex, den fjärde högsta i serien och nästan dubbla långtidsmedelvärdet (110). Den ligger även ganska

långt över medelvärdet för 1997–2013 (146, Tabell 2). Svarthättan är jämte törnsångaren den enda art inom detta projekt, som ökar signifikant under hela 35-årsperioden. Även under de första 17 åren är trenden signifikant positiv men inte under de följande 18, beroende på stora mellanårsvariationer (Tabell 3). Det finns också en signifikant kvantitativ skillnad (+61%) mellan delperioderna (Tabell 4).

Svarthättan kan både kallas lång- och medeldistansflyttare, eftersom två populationer förekommer i Fennoskandien: en västlig med övervintringsområde i Sydvästeuropa och Nordafrika samt en östlig population, som övervintrar i Östafrika (Zink 1973). Överlappningen är dock stor och återfynd av svarthättor ringmärkta i Sverige finns i båda riktningarna (Fransson & Hall-Karlsson 2008). Den västliga populationen ökar, vilket bekräftas av data från flera länder i Västeuropa. Den östliga populationen däremot har varit stadd i nedgång, bl.a. i Finland under 1990-talet. Under perioden 1980–99 noterades en signifikant ökande trend för svarthätta vid Falsterbo medan den motsatta trenden noterades vid Ottenby (Karlsson m.fl. 2005). Vi antog att svarthättorna som ringmärks vid Falsterbo i allt högre omfattning tillhör den sydvästflyttande populationen. Det tydde också att två så pass närbelägna platser som Falsterbo och Ottenby åtminstone delvis berördes av skilda populationer. Fr.o.m. 1992 vände trenden vid Ottenby alltmer i positiv riktning och det kan antingen tolkas som att den sydvästflyttande populationen har spridit sig österut och/eller den sydostflyttande har återhämtat sig. Vid Falsterbo fångas de flesta

svarthättorna under september och mediandatum infaller 17 september men i år något tidigare, 13 september.

GRÖNSÅNGARE *Phylloscopus sibilatrix*

Ringmärkta hösten 2014: 40. Årsungar (1k): 39, äldre (2k+): 1. Mv. 1980–2009: 21.

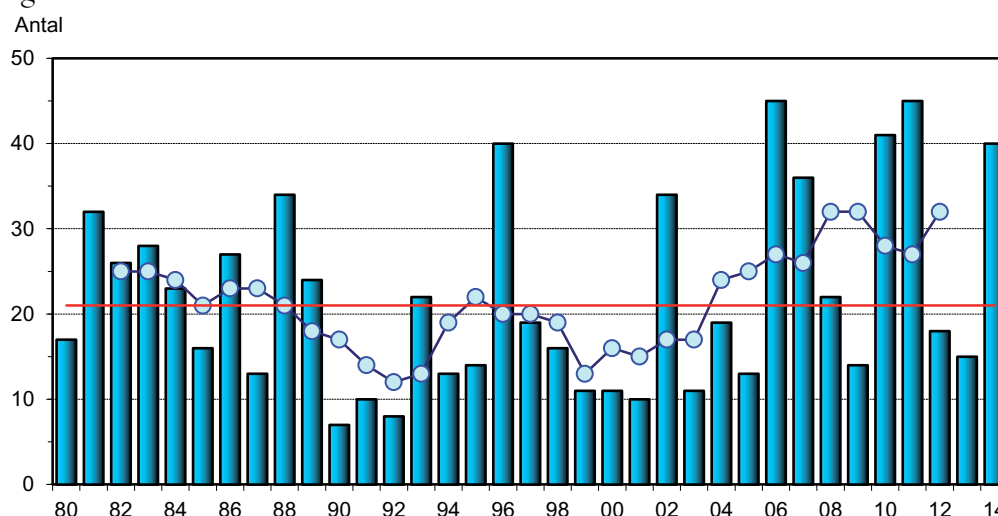

Foto: Jens B Bruun.

Grönsångaren trivs bäst i högstammig lövskog, gärna bokskog, där den är en karaktärsart under vår och försommar. Ungefär 220 000 par beräknas ingå i det svenska beståndet varav ca 15 000 (7 %) i Skåne. Den är en av få palearktiska flyttfågelarter som övervintrar i tropisk regnskog (Svensson m.fl. 1999).

Grönsångaren är ingen vanlig art i ringmärkningen vid Falsterbo och uppvisar stora årliga antalsvariationer, relativt sett. Ingen signifikant trend finns och inte heller någon kvantitativ skillnad

mellan de två delperioderna (Tabell 3 & 4). Man kan dock ana en tendens till uppgång under de senaste 18 åren men de årliga antalsvariationerna gör att korrelationen hamnar strax under gränsen för signifikans.

I Danmark har en signifikant nedgång har ägt rum sedan slutet av 1980-talet, starkast i de västra delarna (Jylland). Under de senaste tio åren har dock trenden vänt uppåt. Punkttaxeringarna inom SFT visar en uppgång fram till början av 1990-talet men har därefter ersatts av en svagt vikande tendens. I de nya standardrutorna (fr.o.m. 1998) har arten dock fortsatt positiv tendens.

Årets totalsumma uppgick till 40 ex, vilken motsvarar nästan dubbla långtidsmedelvärdet (21) och även är klart högre än medelvärdet för 1997–2013 (23, Tabell 2).

Genom långvarig personlig erfarenhet har vi upptäckt att grönsångaren oftast förekommer i samband med nordliga eller nordostliga vindar till skillnad från många andra arter. En ren spekulatation är att det beror på flyttingsstrategi, sannolikt flyttar den i långa etapper (har relativt stora vingar). Detta bidrar förstås till större varians i materialet. Grönsångaren flyttar bort relativt tidigt. Genomsnittligt mediandatum infaller 14 augusti, men de årliga mediandatumen har stor spridning. I år inföll det redan 5 augusti, det näst tidigaste i serien.

LÖVSÅNGARE *Phylloscopus trochilus*

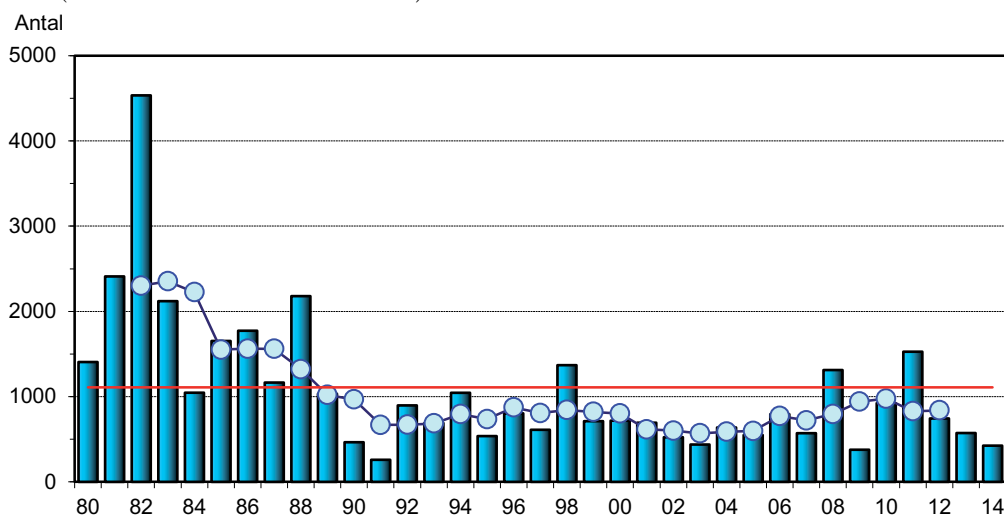
Ringmärkta hösten 2014: 425. Årsungar (1k): 393, äldre (2k+): 32. Mv. 1980–2009: 1 111.

Foto: P-G Bentz/Sturnus.

”Sveriges vanligaste fågel” brukar lövsångaren kallas, eftersom den är allmän över hela landet långt upp i fjällvärlden. I den senaste beståndsuppskattningen anges populationen till ca 13 milj. par varav ca 300 000 i Skåne, vilket endast utgör drygt 2 % av det totala beståndet. I Sverige förekommer två raser av lövsångare, en i söder (ssp. *trochilus*) och en i norr (ssp. *acredula*). Skiljelinjen mellan bestånden går genom Hälsingland–Härjedalen (ungefär vid 62° N). Den sydliga populationen övervintrar i västra

Afrika, den nordliga i Östafrika. Det innebär i sin tur att den sydliga populationen flyttar förbi Falsterbo i betydligt högre utsträckning än den nordliga, som i stället passerar t.ex. Ottenby i större antal (Karlsson & Pettersson 1993).

I vårt material är trenden för hela perioden fortfarande signifikant minskande. För de senaste 18 åren finns dock ingen signifikant trend (Tabell 3), vilket också syns i figuren ovan. Den kvantitativa skillnaden mellan de första 17 och de senaste 18 åren är också signifikant. Medelvärdet för 1997–2014 är bara ca 53 % av motsvarande värde för 1980–96 (Tabell 4). Den tendens till ökning, som ses hos många andra arter under 2000-talet, är väldigt svår att se hos lövsångaren och det är långt kvar till 1980-talets nivå.

SFT redovisar raserna var för sig och den sydliga är signifikant minskande i punkttaxeringarna medan den nordliga först ökar fram till mitten av 1990-talet och därefter minskar, kanske uppemot 50 % de senaste 10–15 åren (Lindström & Green 2013).

I Danmark är trenden för lövsångare också kontinuerligt minskande. Minskningen under 1980-talets senare del drabbade alltså i huvudsak den sydliga rasen. Detta syntes då också i våra ringmärkningssiffror men inte i Ottenbys (Karlsson & Pettersson 1993).

Höstens ringmärkningssumma slutade på 425 ex. Det är långt under långtidsmedelvärdet (1 111) och även långt under medelvärdet för 1997–2013 (750, Tabell 2). Det är också det tredje lägsta antalet i serien. Vid Falsterbo ringmärks de flesta lövsångare från ca 10 augusti och fram till mitten av september. Genomsnittligt mediandatum infaller 23 augusti. I år inföll mediandatum en dag tidigare, 22 augusti.

GRÅ FLUGSNAPPARE *Muscicapa striata*

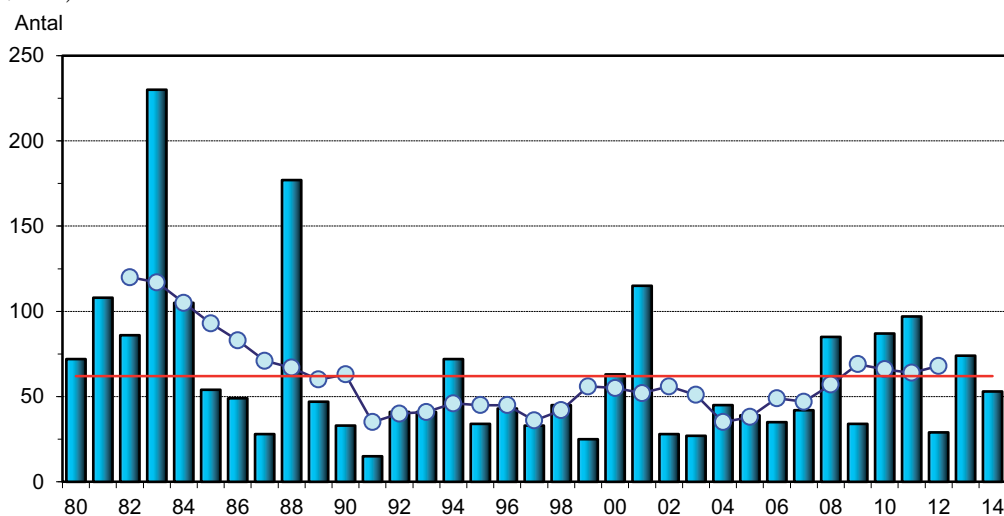
Ringmärkta hösten 2014: 53. Årsungar (1k): 51, äldre (2k+): 2. Mv. 1980–2009: 62.

Den grå flugsnappare är en tystlåten fågel som häckar i snart sagt all slags skogsmark över hela Sverige, utom i tät granskog. Den är relativt ovanlig i Sydvästskåne beroende på avsaknad av lämpliga häckningsmiljöer. Skandinaviska grå flugsnappare övervintrar huvudsakligen i tropiska Afrika, söder om ekvatorn (Svensson m.fl. 1999).

Det svenska beståndet av grå flugsnappare beräknas till ca 1,5 miljoner par. Endast ca 18 000 av dessa (1,2 %) finns i Skåne.

Foto: Tommy Flies.

Ringmärkningssiffrorna vid Falsterbo visar en signifikant negativ trend under de första 17 åren (1980–96) av undersökningsperioden (Tabell 3). Långtidstrenden är dock inte signifikant och det är inte heller trenden under de senaste 18 åren men en tendens till uppgång kan skönjas. Det finns inte heller någon signifikant kvantitativ skillnad mellan delperioderna (Tabell 4).

En nedgång ses också i SFTs punkttaxeringar, där långtidstrenden fortfarande är signifikant negativ medan de nya standardrutterna visar en ökning. Långtidstrenden i Danmark visar ingen tendens åt någotdera hållet.

Hösten 2014 ringmärktes 53 grå flugsnappare vid Falsterbo. Summan är ungefär 85 % av långtidsmedelvärdet (62) och lika med medelvärdet för 1997–2013 (53, Tabell 2).

Grå flugsnappare passerar Falsterbo på höstflyttning huvudsakligen från mitten av augusti till mitten av september. Mediandatum infaller 4 september, alltså relativt sent beroende på att merparten av fåglarna först ska flytta genom en stor del av Sverige. I år inföll mediandatum 3 september, samma som i fjol.

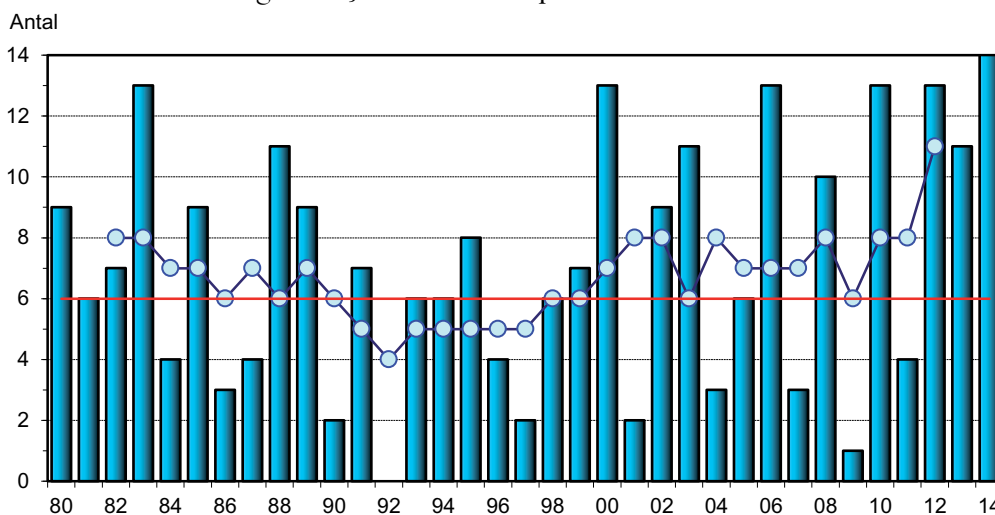
MINDRE FLUGSNAPPARE *Ficedula parva*

Ringmärkta hösten 2014: 14. Årsungar (1k): 9, äldre (2k+): 5. Mv. 1980–2009: 6.

Sverige ligger i den nordvästra periferin av den mindre flugsnapparens utbredningsområde. Arten är endast sporadiskt häckande i sydöstra Sverige, helst i ogallrad äldre skog (Svensson m.fl. 1999). Enligt de senaste beräkningarna häckar ca 1 100 par i Sverige varav ca 40 par i Skåne. Det är alltså mycket tveksamt om en så pass ovanlig art kan uppvisa någon trend. Så tycks inte vara fallet om man tittar på diagrammet och förmodligen är förekomsten just så varierande som det ser ut. Det är alls inte otänkbart i randområdet för en art, som nås av ett varierande antal fåglar varje år beroende på förhållanden under vårsträcket.

Foto: John Larsen.

De rullande femårsmedeltalen ger dock en vink om att arten, åtminstone under den sista hälften av perioden, visar en tendens till uppgång. Hösten 2014 ringmärktes 14 mindre flugsnappare, vilket är den högsta säsongssumma som uppnåtts, efter att 13 ex uppnåtts fem gånger.

Mindre flugsnapparen flyttar åt sydost och övervintrar i Sydostasien. Vid Falsterbo ringmärks de flesta (ca 78 %) under september, alltså tämligen sent för tropikflyttare. I år inföll mediandatum 18 september, samma datum som det genomsnittliga.

SVARTVIT FLUGSNAPPARE *Ficedula hypoleuca*

Ringmärkta hösten 2014: 36. Årsungar (1k): 35, äldre (2k+): 1. Mv. 1980–2009: 112.

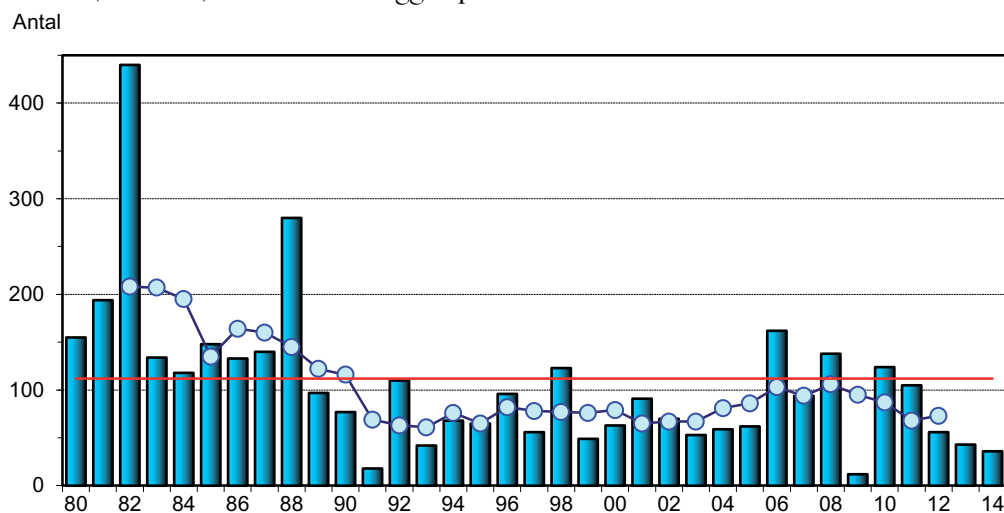

Foto: P-G Bentz/Sturnus.

Svartvit flugsnappare är en välbekant art, eftersom den gärna häckar i holkar. Arten förekommer i många olika skogsbiotoper över i princip hela Sverige, bara det finns tillgång till boplatser. Beståndet uppskattas till ca 1,4 milj. par och av dessa beräknas ca 40 000 (3 %) finnas i Skåne. Övervintringen sker i tropiska Västafrika.

Arten är känd för att uppvisa stora årliga variationer i sin förekomst. Våra ringmärkningsciffror visar ändå en signifikant minskning under hela perioden, starkast under den första av de två

delperioderna (Tabell 3). Under de senaste 18 åren finns ingen signifikant trend. Arten följer alltså samma mönster som många andra. Det finns även signifikant kvantitativ skillnad mellan delperioderna (Tabell 4). Den senare ligger på 57 % av den första.

SFTs punktrutter visar en långsiktig signifikant minskning hos svartvit flugsnappare i Sverige. De nya standardrutterna visar en tendens till ökning sedan 1998. I Danmark har beståndet minskat från 1980-talets slut och framåt.

Höstens ringmärkningssumma slutade på 36 ex, långt under både långtidsmedelvärdet (112) och medelvärdet för 1997–2013 (78, Tabell 2). Det är därtill den tredje lägsta säsongssumman i hela serien. Svartvit flugsnappare följer mönstret för bl.a. lövsångare och törnskata, dvs. det finns ingen tendens till återhämtning.

Svartvita flugsnappare på höstflyttning passerar Falsterbo huvudsakligen från mitten av augusti till början av september. Genomsnittligt mediandatum infaller 23 augusti och i år blev det 27 augusti.

TÖRNSKATA *Lanius collurio*

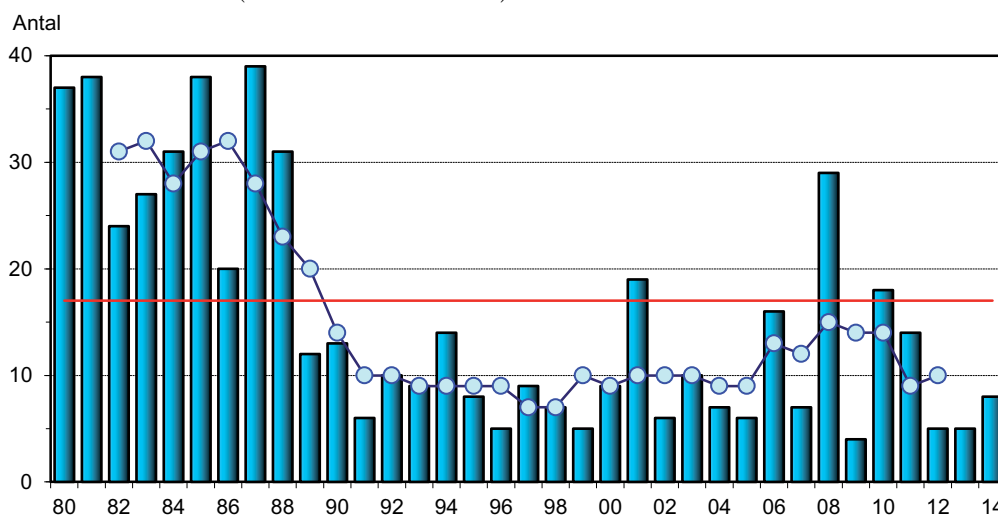
Ringmärkta hösten 2014: 8. Årsungar (1k): 5, äldre (2k+): 3. Mv. 1980–2009: 17.

Törnskatan är (var?) en karaktärsfågel i öppna, torra, soliga, insektsrika marker. Beståndet beräknas f.n. uppgår till ca 44 000 par varav ca 3 000 (7%) i Skåne. I Sverige (och Europa) har arten en sydostlig utbredning. Den flyttar också åt sydost över östra Medelhavsområdet och vidare ned genom Östafrika. Törnskatan har minskat kraftigt i hela Västeuropa de senaste 30 åren enligt i princip alla större fågelövervakningsprogram. I England är den i det närmaste försvunnen.

Foto: Jens B Bruun

Anledningarna till törnskatbeståndets minskning antas bl.a. vara brist på biotoper på grund av strukturomvandlingen inom jordbruket och/eller kraftigt försämrade kvalitet på häckningsplatserna genom att större insekter saknas. Klimatologiska skäl har också anförts bl.a. för nedgången i Storbritannien med det atlantiska klimat som råder där. För det svenska törnskatbeståndet verkar begränsningar på häckningslokalerna ha störst inverkan (Svensson m.fl. 1999).

Falsterbomaterialet visar signifikant nedgång under hela perioden, kraftigast i slutet av 1980-talet (Tabell 3). Därefter ses en långsammare nedgång, vilken så småningom tenderar att vända uppåt men med stora mellanårsvariationer. Trenden för de senaste 18 åren är inte signifikant. Däremot finns en signifikant kvantitativ skillnad mellan delperioderna där medelvärdet för den senare endast är 48 % av medelvärdet för den första (Tabell 4).

I den SFTs punkttaxeringar är nedgången signifikant men i ett vågigt mönster. De nya standardrutterna (fr.o.m. 1998) visar ingen signifikant trend. I Danmark minskade törnskatan kraftigast i slutet av 1970-talet och minskar fortfarande, särskilt i Jylland.

Hösten 2014 ringmärktes endast åtta törnskator, långt färre än både långtidsmedelvärdet (17) och medelvärdet för 1997–2013 (10, Tabell 2).

Törnskatans höstflyttning vid Falsterbo äger huvudsakligen rum i senare delen av augusti. Genomsnittligt mediandatum är 24 augusti. Årliga mediandatum varierar mycket, bl.a. eftersom arten är så fåtalig. I år var det redan 14 augusti.

Tack

Denna rapport är den nionde i projektet för övervakning av tropikflyttande småfåglars beståndsutveckling. Resultaten blir extra värdefulla tack vare det bakgrundsmaterial (1980–2005), som redan fanns och som medför att serien nu är 35 år lång. Jag vill därför först och främst tacka alla ringmärkare och assistenter, som under längre eller kortare perioder hjälpt till att samla in detta material under mer än tre decennier. Att arbetet dessutom i hög grad har gjorts ideellt, förringar sannerligen inte deras insatser.

Varmt tack också till Miljöavdelningen och Kristian Nilsson vid Länsstyrelsen i Skåne län, som stöder projektet ekonomiskt och därmed visar att det är en värdefull del i svensk miljöövervakning.

Sist men inte minst vill jag rikta ett hjärtligt tack till alla fågelfotograferande vänner, Mikael Arinder, P-G Bentz, Jens B Bruun, Jan Elmelid, Tommy Flies, John Larsen och Björn Malmhagen, som varit vänliga att ställa sina bilder till förfogande. Ni sätter färg på rapporten!

Detta är den sista i raden av årliga rapporter. Enligt ett nytt avtal, som i första hand garanterar fältverksamheten fram t.o.m. 2020, kommer rapporterna med längre mellanrum framöver. Nästa rapport kommer preliminärt 2017. Sannolikt med en annan författare, varför den nuvarande tackar för sig.

Detta är Meddelande nr. 290 från Falsterbo Fågelstation.

Referenser

- Alerstam, T. 1978. Reoriented bird migration in coastal areas: Dispersal to suitable resting grounds? – *Oikos* 30: 405–408.
- Both, C., Bouwhuis, S., Lessells, C.M. & Visser, M.E. 2006. Climate change and population declines in a long-distance migratory bird. *Nature* 441: 81–83.
- Ehnbom, S., Karlsson, L., Ylvén, R. & Åkesson, S. 1993. A comparison of autumn migration strategies in Robins *Erithacus rubecula* at a coastal and an inland site in southern Sweden. *Ring. & Migr.* 14: 84–93.
- Fransson, T. & Hall-Karlsson, S. 2008. *Svensk ringmärkningsatlas*. Vol 3. Stockholm.
- Green, M. & Lindström, Å. 2014. Övervakning av fåglarnas populationsutveckling. Årsrapport för 2013. – Rapport, Biologiska institutionen, Lunds Universitet. 80 sidor.
- Heldbjerg, H., Brandtberg, N. & Fink Jørgensen, M. 2014. *Overvågning af de almindelige fuglearter i Danmark 1975-2013*. Årsrapport for Punkttællingsprojektet. Dansk Ornitologisk Forening.
- Hjort, C. & Lindholm, C-G. 1978. Annual bird ringing totals and population fluctuations. *Oikos* 30: 387–392.
- Husby, M. & Stueflotten, S. 2008. *Norsk Hekkefugltaksering. Bestandsutvikling i HFT-områdene for 58 arter 1995-2007*. Norsk Ornitologisk Forening.
- Inger, R., Gregory, R., Duffy, J.P., Stott, I., Vorisek, P. and Gaston, K.J. 2014. Common European birds are declining rapidly while less abundant species' numbers are rising. *Ecology Letters* (2014) doi: 10.1111/ele.12387.
- Karlsson, L. 2007. *Övervakning av beståndsväxlingar hos svenska småfåglar med vinterkvarter i tropikerna via ringmärkningssiffror vid Falsterbo Fågelstation*. Rapport 2007. Rapport till Länsstyrelsen i Skåne 36 sid.
- Karlsson, L., Ehnbom, S., Persson, K. & Walinder, G. 2002. Changes in numbers of migrating birds at Falsterbo, south Sweden, during 1980–99 as reflected by ringing totals. *Ornis Svecica* 12: 113–138.
- Karlsson, L., Ehnbom, S. & Walinder, G. 2005. A comparison between ringing totals at Falsterbo Bird Observatory, SW Sweden, ringing totals at Ottenby Bird Observatory, SE Sweden, and Point Counts from the Swedish Breeding Bird Census during 20 years (1980–99). *Ornis Svecica* 15: 183–205.

- Karlsson, L. & Pettersson, J. 1993. Ringmärkning och miljöövervakning – några jämförelser av fångstsiffror från Falsterbo och Ottenby fågelstationer. -SOF. 1993. *Fågelåret 1992*. Stockholm.
- Kjellén, N. 2002. Sträckfågelräkningar i Falsterbo förr och nu. - Anser 41:114-123.
- Liljefors, M., Pettersson, J. & Bengtsson, T. 1985. Rekryteringsområden för flyttfåglar fångade vid Ottenby fågelstation. *Rapport från Ottenby fågelstation* nr 5. Degerhamn.
- Lindström, Å. & Green, M. 2013. Övervakning av fåglarnas populationsutveckling. Årsrapport för 2012. – Rapport, Biologiska institutionen, Lunds Universitet. 80 sidor.
- Ottvall, R., Edenius, L., Elmberg, J., Engström, H., Green, M., Holmqvist, N., Lindström, Å., Tjernberg, M. & Pärt, T. 2008. *Populationstrender för fågelarter som häckar i Sverige*. Naturvårdsverket rapport 5813, maj 2008.
- Ottosson, U., Ottvall, R., Elmberg, J., Green, M., Gustafsson, R., Haas, F., Holmqvist, N., Lindström, Å., Nilsson, L., Svensson, M., Svensson, S. & Tjernberg, M. 2012. Fåglarna i Sverige – antal och förekomst. - SOF, Halmstad.
- Payevsky, V. 1998. Age structure of passerine migrants at the eastern Baltic coast: the analysis of the "coastal effect". *Ornis Svecica* 8: 171–178.
- Payevsky, V. 2006. Mechanisms of population dynamics in trans-Saharan migrant birds: A review. *Zoologicheskii Zhurnal* 85:3 pp. 368–381.
- Peach, W., Furness, R.W. & Brenchley, A. 1999. The use of ringing to monitor changes in the numbers and demography of birds. *Ring. & Migr.* 19: 57–66.
- Ralph, C.J. 1981. Age ratios and their possible use in determining autumn routes of passerine migrants. *Wilson Bull.* 93: 164–188.
- Roos, G. 1984. *Flyttning, övervintring och livslängd hos fåglar ringmärkta vid Falsterbo (1947–1980)*. Anser, Suppl. 13. Lund.
- Roos, G. & Karlsson, L. 1981. Ringmärkningsverksamheten vid Falsterbo fågelstation 1980. (The ringing activity at Falsterbo Bird Station in 1980.) *Anser* 20: 99–108.
- Roos, G., Karlsson, L., Persson, K. & Walinder, G. 1985. Ringmärkningsverksamheten vid Falsterbo fågelstation 1984. (Summary: The ringing activity at Falsterbo Bird Station in 1984.) -*Anser* 24: 89–102.
- Stolt, B-O. 1987. Ringmärkning och populationsförändringar hos fåglar. *Acta Reg. Soc. Sci. Litt. Gothoburgensis. Zoologica* 14: 202–212.
- Stolt, B-O. & Österlöf, S. 1975. Ringmärkning och flyttfåglars beståndsvariationer. *Fauna och Flora* 70: 69–84.
- Svensson, S., Hjort, C., Pettersson, J. & Roos, G. 1986. Bird population monitoring: a comparison between annual breeding and migration counts in Sweden. Pp. 215–224 in *Baltic Birds IV* (Hjort, C., Karlsson, J. & Svensson, S. eds.) Vår Fågelvärld, Suppl. 11. Stockholm.
- Svensson, S., Svensson, M. & Tjernberg, M. 1999. *Svensk fågelatlas*. Vår Fågelvärld, supplement 31, Stockholm.
- Väisänen, R.A. 2005. Maalinnuston kannanvaihtelut Etelä- ja Pohjois-Suomessa 1983–2005. (Monitoring population changes of 86 land bird species breeding in Finland in 1983–2005.) *Linnut-vuosikirja* 2005: 83–98.
- Zehnder, S. & Karlsson, L. 2001. Do ringing numbers reflect true migratory activity of nocturnal migrants? *J. Orn.* 142: 173–183.
- Zink, G. 1973. *Der Zug europäischer Singvögel. 1 Lieferung*. Vogelwarte Radolfzell. Möggingen.

Webreferenser:

- ebcc.info/index.php?ID=557 Trends of common birds in Europe, 2014 update. European Bird Census Council.
- falsterbofagelstation.se/arkiv/aterfynd/
- jisao.washington.edu/data_sets/sahel/
- smhi.se/klimatdata/Manadens-vader-och-vatten/Sverige/Manadens-vader-i-Sverige/juni-2014.
- sofnet.org/ottenbyfagelstation/ringmarkning-observationer/aterfynd/

Appendix.

Säsongssummor, totalsummor och långtidsmedelvärden (30 år, 1980–2009) för 24 arter av tropikflyttande småfågl höstarna 1980–2014.

ART	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993
Göktyta <i>Jynx torquilla</i>	9	6	12	3	2	1	5	3	2	2	0	0	1	
Backsvala <i>Riparia riparia</i> FL	15	65	393	88	81	96	54	40	59	47	4	4	68	3
Ladusvala <i>Hirundo rustica</i> FL	125	509	558	327	179	214	186	98	206	60	29	107	160	9
Trädpiplärka <i>Anthus trivialis</i>	205	277	183	222	78	270	116	145	407	240	84	24	38	9
Gulärla <i>Motacilla flava</i> FL	47	63	70	57	65	55	62	24	74	55	24	10	85	6
Näktergal <i>Luscinia luscinia</i>	6	11	12	6	6	12	7	9	16	4	7	1	4	
Rödstjärt <i>Phoenicurus phoenicurus</i>	259	467	379	571	152	133	91	146	238	161	107	58	99	13
Buskskvätta <i>Saxicola rubetra</i> FL	127	158	61	153	60	51	38	37	88	50	44	12	41	5
Stenskvätta <i>Oenanthe oenanthe</i>	19	52	26	19	15	16	14	18	16	7	7	5	5	
Gräshoppsångare <i>Locustella naevia</i> FL	0	2	7	8	5	3	6	0	1	6	2	1	2	
Sävsångare <i>Acroceph. schoenobaenus</i> FL	664	618	776	463	298	331	619	571	833	693	500	348	853	48
Kärrsångare <i>Acrocephalus palustris</i> FL	29	86	146	117	65	176	133	68	153	122	113	53	104	4
Rörsångare <i>Acrocephalus scirpaceus</i> FL	1678	2241	3250	2194	1315	2400	2490	1802	2836	1964	1724	1675	3224	154
Härmsångare <i>Hippolais icterina</i>	33	47	194	41	46	42	55	38	108	29	25	30	32	1
Årtsångare <i>Sylvia curruca</i>	76	98	101	118	54	48	77	74	105	64	81	29	66	6
Törnsångare <i>Sylvia communis</i>	28	41	70	36	15	37	65	32	56	46	25	13	43	1
Trädgårdssångare <i>Sylvia borin</i>	382	216	506	208	94	98	274	302	533	211	152	55	172	7
Svarthätta <i>Sylvia atricapilla</i>	89	78	61	31	45	36	63	93	229	90	110	89	139	10
Grönsångare <i>Phylloscopus sibilatrix</i>	17	32	26	28	23	16	27	13	34	24	7	10	8	2
Lövsångare <i>Phylloscopus trochilus</i>	1406	2410	4534	2120	1046	1653	1773	1165	2179	1033	465	259	897	69
Grå flugsnappare <i>Muscicapa striata</i>	72	108	86	230	105	54	49	28	177	47	33	15	41	4
Mindre flugsnappare <i>Ficedula parva</i>	9	6	7	13	4	9	3	4	11	9	2	7	0	
Svartvit flugsnappare <i>Ficedula hypoleuca</i>	155	194	440	134	118	148	133	140	280	97	77	18	110	4
Törnskata <i>Lanius collurio</i>	37	38	24	27	31	38	20	39	31	12	13	6	10	
Summa	5487	7823	11922	7214	3902	5937	6360	4889	8672	5073	3635	2829	6202	365

Appendix forts.

ART	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Göktyta <i>Jynx torquilla</i>	0	2	3	0	2	2	4	1	5	2	3	3	
Backsvala <i>Riparia riparia</i> FL	16	15	10	10	9	6	10	11	26	13	35	15	
Ladusvala <i>Hirundo rustica</i> FL	148	90	82	97	35	43	22	58	317	48	125	68	
Trädpiplärka <i>Anthus trivialis</i>	121	112	61	33	91	166	63	99	106	159	135	76	
Gulärla <i>Motacilla flava</i> FL	71	29	42	31	63	41	84	36	39	51	52	78	
Näktergal <i>Luscinia luscinia</i>	3	2	6	4	7	5	4	4	4	1	7	3	
Rödstjärt <i>Phoenicurus phoenicurus</i>	233	188	138	159	199	113	134	116	154	104	190	254	1
Buskskvätta <i>Saxicola rubetra</i> FL	33	24	40	44	62	48	49	37	25	33	40	54	
Stenskvätta <i>Oenanthe oenanthe</i>	7	2	3	3	2	3	1	2	1	2	1	5	
Gräshoppsångare <i>Locustella naevia</i> FL	3	2	1	3	2	5	10	0	5	4	5	4	
Sävsångare <i>Acro. schoenobaenus</i> FL	1128	594	565	371	611	353	418	150	706	415	787	781	2
Kärrsångare <i>Acrocephalus palustris</i> FL	120	68	84	72	56	56	149	40	124	62	125	76	
Rörsångare <i>Acrocephalus scirpaceus</i> FL	3397	1527	1599	1266	1717	1010	1734	679	1131	1360	1990	1660	9
Härmsångare <i>Hippolais icterina</i>	41	38	24	22	30	27	52	21	42	24	58	63	
Ärtsångare <i>Sylvia curruca</i>	73	73	80	77	96	60	88	62	141	35	90	92	
Törnsångare <i>Sylvia communis</i>	49	43	34	25	29	33	40	34	74	50	73	92	
Trädgårdssångare <i>Sylvia borin</i>	83	152	112	79	56	168	135	103	183	57	259	183	
Svarthätta <i>Sylvia atricapilla</i>	95	160	148	99	108	122	175	112	315	74	327	129	1
Grönsångare <i>Phylloscopus sibilatrix</i>	11	10	34	11	19	13	45	36	22	14	41	45	
Lövsångare <i>Phylloscopus trochilus</i>	718	694	524	438	638	550	794	571	1312	377	924	1527	7
Grå flugsnappare <i>Muscicapa striata</i>	63	115	28	27	45	39	35	42	85	34	87	97	
Mindre flugsnappare <i>Ficedula parva</i>	13	2	9	11	3	6	13	3	10	1	13	4	
Svartvit flugsnappare <i>Ficedula hypoleuca</i>	63	91	70	53	59	62	162	94	138	12	124	105	
Törnskata <i>Lanius collurio</i>	9	19	6	10	7	6	16	7	29	4	18	14	
Summa	6498	4052	3703	2945	3946	2937	4237	2318	4994	2936	5509	5428	30

Övervakning av beståndsväxlingar hos tropikflyttande småfåglar 2014

Genom standardiserad fångst och ringmärkning av småfåglar vid Falsterbo fågelstation har beståndsväxlingar kunnat följas sedan 1980.

Denna rapport fokuserar på småfåglar som övervintrar i tropikerna då det har visat sig att många av dessa har minskat kraftigt

Länssstyrelsen
Skåne

www.lansstyrelsen.se/skane